Cena egz. 20 groszy. Nakład 38000 egzemplarzy. Dziś 14 stron.

DZIENNIK BYDGOSKI

Wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt.
Do „Dziennika“ dołącza się co tydzień „SPORT POMORSKI“.
Redakcja otwarta od godziny 8—12 przed południem i od 5—6 po południu.
Redaktor naczelny przyjmuje od godziny 11—12 przed południem.
Rękopisów niezamówionych nie zwraca się.
Redakcja i Administracja w Bydgoszczy, ulica Poznańska 30.
Filje: w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 2 — w Toruniu, ul. Mostowa 17
w Grudziądzu, ul. Groblowa 5.

Przedpłata wynosi w ekspedycji i agencjach 2.75 zł. miesięcznie,
8.25 zł. kwartalnie; przez pocztę w dom 3.11 zł. miesięcznie, 9.33 zł. kwartalnie.
Pod opaską: w Polsce 5.00 zł., do Gdańska 4.00 guld.,
do Niemiec 4.00 mk., do Francji i Ameryki 7.50 zł. miesięcznie.
W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie,
strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczanie pisma,
a abonenci niemają prawa do odszkodowania.

Telefony: Redakcja 326, Naczelny redaktor 316, Administracja 315, Buchalterja 1374. — Filje: Bydgoszcz 1299, Toruń 800, Grudziądz 294.

Numer 141. | BYDGOSZCZ, czwartek dnia 21 czerwca 1928 r. | Rok XXII.

Bierny bilans handlowy.

I.

(Jak się można zapatrywać na deficyt bilansu handlowego? — Opinja doradcy finansowego, p. Devey. — Przywóz produkcyjny i konsumpcyjny. — Znaczny wzrost przywozu w r. 1927 a małe zwiększenie wywozu. — Główne pozycje przywozu i wywozu. — Odczego zależy nasz eksport?

Po stosunkowo długim okresie czasu (od września 1925 r. do końcu marca 1927 r.), w ciągu którego bilans handlowy Polski był czynnym, **w kwietniu r. ub. nastąpiło załamanie** i odtąd bilans handlowy jest stale biernym, t. j. wykazuje ciągle **przewyżkę przywozu nad wywozem.** Zabiegi o pożyczkę stabilizacyjną i osiągnięte w tym kierunku powodzenie (stabilizacja złotego na nowym, znacznie niższym od początkowego, poziomie), usunęły na drugi plan troskę o bilans handlowy. Zjawiła się nawet wyraźna tendencja do tłomaczenia, że bierny bilans handlowy, sam przez się nie przedstawia jeszcze czynnika ujemnego dla całokształtu życia gospodarczego, że w naszych warunkach (potrzeba odbudowy gospodarczej) jest nawet zjawiskiem normalnem, a zwiększony obecnie przywóz ma przeważnie **charakter produkcyjny, nie konsumpcyjny,** jest więc jakby pożyczką zagraniczną, zużywaną na cele produkcyjne. W takiem ujęciu sprawy, **deficyt bilansu handlowego staje się dopływem nowego kapitału,** który przyczynia się do wzmożenia wytwórczości krajowej i podniesienia powszechnego dobrobytu. Tego rodzaju poglądy są uporczywie szerzone w odłamie prasy, bezkrytycznie sławiącym obecne rządy; spotyka się je także w organach oficjalnych, n. p. w tygodniku „Przemysł i Handel“ — organie czterech ministerstw i w oświadczeniach samych ministrów, np. w zajmującej bruszurze ministra E. Kwiatkowskiego p. t. „Postęp Gospodarczy Polski“.

W tym samym duchu, ale z pewnemi zastrzeżeniami wypowiedział się również **doradca finansowy rządu, p. Devey** (artykuł drukowany w nr. 9 „Przemysłu i Handlu“ z dnia 25 lutego ub. r.) Porównywa on dwa okresy biernego bilansu: pierwszy od lipca 1924 do lipca 1925 i drugi — rok 1927 i przychodzi do wniosku, że obecnie jest widoczną **znaczna poprawa stosunków;** deficyt bilansu handlowego w pierwszym okresie wynosił 567 milj. fr. zł, w r. 1927 spadł do 221 milj.; zmniejszył się import artykułów spożywczych, natomiast wzrósł przywóz surowców i półfabrykatów o 28%, maszyn — o 19%, w porównaniu z okresem 1924-5 r. Ostatecznie, p. Dewey konkluduje, że wobec powojennego zniszczenia kapitałów i wyczerpania towarów. **Polska potrzebuje znacznego importu z zagranicy na cele produkcyjne** i będzie miała przez pewien czas bierny bilans handlowy; jeżeli jednak będzie on **utrzymany w granicach umiarkowanych,** to jego sfinansowanie nie będzie niebezpiecznem dla stałości waluty. Co do naszego wywozu i rozszerzenia rynków zbytu, to w artykule p Devey znajdujemy tylko ogólnikowe zdanie, że „kwestja ta przedstawia się teraz bardziej zadawalająco niż to było poprzednio“; wreszcie wywody swoje kończy p. Devey słuszna uwaga, zwrócona do społeczeństwa, że w okresie odbudowy gospodarczej i sanacji finansowej, **importowane artykuły** sienie rozwoju produkcji a **artykuły luksusowe powinny** stanowić minimalną część importu.

Pod wpływem powyższych poglądów, do pewnego stopnia tendencyjnie jednostronnych, w ciągu r. 1927, nie było stosowanych przez Rząd żadnych środków dla naprawy t. j. **„aktywizacji“ bilansu** handlowego. Dopiero od 15 marca rb. została wprowadzona **waloryzacja ceł** ne towary), co oczywiśie wpłynie hamująco na import.

Bilansowi handlowemu poświęcono także mało uwagi **w dyskusji budżetowej;** tylko jeden poseł (p. Chądzyński) oświadczył, że uznając zasługi rządowe w sprawie stabilizacji waluty, odmawia rządowi zdolności do walki z biernym bilansem handlowym. Natomiast **referent generalny budżetu, prof. Krzyża-** (B. B.), stwierdzając wogóle, że niema powodu do pesymistycznego zapatrywania na sytuację gospodarczą, z kwestją bilansu handlowego, załatwił się krótkiem zdaniem: **„znaczenie biernego bilansu handlowego przecenia się,** gdyż jest on lepszy, niż się ogólnie przypuszcza“.

A jednak sprawa ta jest wielkiego znaczenia i warto się zastanowić, jak się ona przedstawia, w oświetleniu cyfr statystycznych.

*

Od kwietnia 1927 r. bilans handlowy stał się biernym. Za cały rok ubiegły, w porównaniu z r. 1926, **wartość przywozu** podniosła się z 896 milj. fr. złotych do 1 680 milj., czyli wzrosła o 784 milj. fr. zł, co wynosi 87,5%. Tymczasem **wartość wywozu** podniosła się tylko o 11,8 procent, tj o sumę 153 milj. fr. zł, osiągając cyfrę 1 459 milj. zamiast 1 306 milj. z r. 1926. W ostatecznym wyniku, r. 1927 dał **saldo bierne** (przewyżkę przywozu nad wywozem) w sumie 221 milj. fr. zł, czyli 381 milj. złotych (obiegowych), wobec salda czynnego z r. 1926, w wysokości 410 milj. fr. zł czyli 705 milj. złotych (obiegowych).

Wzrost przywozu zaznaczył się jednocześnie we wszystkich trzech głównych kategorjach towarów: 1) artykuły spożywcze, 2) surowce i półfabrykaty, 3) wyroby gotowe. W porównaniu z r. 1926, przywóz artykułów spożywczych (głównie pszenica, żyto, owies, mąka pszenna, kukurudza i ryż) podniósł się o 152% (z 154 do 388 milj. fr. zł.) surowców i półfabrykatów — o 57% (z 465 do 727 milj.), wyrobów gotowych — o 100% (z 299 do 594 milj.)

Wzrost przywozu ziarna i mąki jest niewątpliwie zjawiskiem ujemnem; **surowce i półfabrykaty są artykułem koniecznym,** gdyż służą dla podniesienia wytwórczości krajowej; pożądanem też jest wzrost ich przywozu. W r. 1927, w porównaniu z rokiem poprzednim, przewóz takich pomocniczych materjałów dla przemysłu hutniczego (rudy żelazne i cynkowe, szmelc żelazny dla wyrobu stali itp.) podniósł się o 60 milj. fr. zł, dla przemysłu włókienniczego (bawełna i wełna) — o 110 milj., także podniósł się przywóz nawozów sztucznych dla rolnictwa z 15 do 31,5 milj. fr. zł; są to fakty dodatnie.

Przywóz wyrobów gotowych jest czynnikiem dodatnim, o ile wyroby te, jak np. maszyny i różne aparaty, służą dla inwestycji fabrycznych w kraju, a nie mogą być produkowane na miejscu. W r. 1927 **przywóz różnego rodzaju maszyn** wzrósł, w porównaniu z r. 1926, o 150 milj. fr. zł; jest to **import produkcyjny,** ale jednocześnie wzrósł także znacznie przywóz wyrobów gotowych, które służą do konsumpcji, a mogą być wyrabiane w kraju i nieraz należą do artykułów luksusowych. Przywóz tkanin bawełnianych podniósł się z 13 do 21 milj. fr. zł., galanterji — z 2,5 do 5,4 milj., instrumentów muzycznych — z 1,8 do 3,6 milj., tkanin jedwabnych — z 10 do 20 milj., samochodów i kołowców — z 12 do 35 milj. itd.

Z powyższego zestawienia widzimy, że wzrost importu w r. 1927 nie szedł tylko w kierunku produkcyjnym (wzmożenie wytwórczości krajowej), ale znaczna jego część miała charakter wyraźnie konsumpcyjny i nie była czynnikiem dodatnim życia gospodarczego.

*

Przechodzimy teraz do charakterystyki naszego wywozu w r. 1927; w porównaniu z rokiem poprzednim, wartość jego wzrosła zaledwie o 153 milj. fr. zł. Wynik ten zawdzięcza się **wzmo-**

Sensacja.

Senat i rząd godzą się na budżet w postaci przez Sejm uchwalonej.

Niespodzianką dla wszystkich bez wyjątku kół politycznych jest uchwała komisji budżetowej Senatu, która postanowiła na wniosek przedstawiciela „Jedynki“ przyjąć budżet w tej postaci, w jakiej wyszedł z Izby posłów. Jak wiadomo, przedłożenie budżetowe rządu zostało w Sejmie poważnie zmienione — wbrew opinji rządu. Spodziewano się więc, że Senat, w którym rząd ma zapewnioną większość, poprawki odrzuci i cały budżet będzie musiał powrócić do Sejmu. Tymczasem stało się inaczej — ku ogólnemu zdziwieniu. Podobno na takie stanowisko Senatu wpłynął sam marszałek Piłsudski, u którego odbywały się w ostatnich dniach żywe narady. Brali w nich udział przedstawiciele jedynki i marszałek Senatu prof. Szymański. W „Kurjerze Porannym“ czytamy, że rząd nie chciał dopuścić do przewleczenia obrad nad budżetem, coby spowodowała zmiany w Senacie uchwalone. Wicemarszałek Senatu Gliwic, powiedział wymienionemu pismu, że w Senacie panowała zgodność zapatrywań i wszelkie wnioski o zmiany zostały odrzucone lub cofnięte — dzięki klubowi B. B., który niezawodnie miał wskazówki z Belwederu. Powiedział on bowiem wyraźnie:

— Radziliśmy nad tem w sobotę i w niedzielę w klubie. **Odpowiedzialne czynniki** doszły do przekonania, że jest to jedyny sposób załatwienia sprawy w ten sposób.

Wielkie dzieło portu gdyńskiego.

Z pobytu Komisji sejmowej na wybrzeżu. — Polsce będą potrzebne cztery porty.

Gdańsk, 19. 6. (PAT) W dniu dzisiejszym kończy swój pobyt na wybrzeżu polska sejmowa komisja morska, która od niedzieli bawiła w Gdyni, Gdańsku i na Helu. Komisji przewodniczy jej prezes poseł Zalewski (ZLN.), towarzyszą referent spraw gdańskich w M. S. Z radca Orłowski oraz naczelnik wydziału morskiego przy Ministerstwie Przemysłu i Handlu p. inż. Łęgowski.

Pobyt swój na wybrzeżu komisja rozpoczęła od zwiedzenia urządzeń portu w Tczewie. Z Tczewa komisja morska wyjechała do Gdyni, dokąd przybyła w niedzielę rano. Po śniadaniu członkowie komisji udali się do gmachu urzędu morskiego, zwiedzając poszczególne porty handlowe, rybacki, łuszczarnię ryżu, urządzenia służące do przeładowania węgla już istniejące i funkcjonujące oraz nowo ustawiane. W południe odbyło się w sali hotelu „Riviera“ śniadanie, wydane dla uczestników wycieczki przez dyrektora urzędu morskiego w Gdyni p. komandora Poznańskiego.

Wieczorem na obiedzie wydanym na ich cześć przez kierownika francusko - polskiego konsorcjum budowy portu, przemawiał dyrektor konsorcjum budowy p. Logor. W odpowiedzi przemówił prezes komisji morskiej p. poseł Zalewski, wskazując na węzły, łączące narody polski i francuski, które uwidoczniają się przedewszystkiem w Gdyni i w tem wielkiem dziele narodu polskiego, jakiem jest realizacja dostępu Polski do morza. Wszyscy inni mówcy podkreślili **znaczenie portu gdyńskiego dla rozwoju gospodarczego Polski.**

Wczoraj w drugim dniu pobytu nad morzem członkowie sejmowej komisji morskiej przybyli do Gdańska, gdzie przez kilka godzin zwiedzali port i jego techniczne urządzenia.

Z portu udała się komisja na stocznię gdańską. Po południu członkowie komisji morskiej zebrali się w siedzibie komisarza Rzplitej p. dr. Strassburgera. Powitawszy gości, p. minister Strassburger nakreślił w dłuższych wywodach szkic polityki polskiej w stosunku do Gdańska. Polska polityka dąży do **współpracy z Gdańskiem** i do zbliżenia między nim a Polską. W niedalekiej przyszłości Polska będzie musiała mieć dwa lub trzy, a nawet cztery porty. Po przemów. p. Reicha p. min. Strassburgera oraz jego małżonki komisja podejmowana była obiadem, w którym wzięło udział grono zaproszonych gości.

Litwa gotuje się do wojny.

Warszawa, 20. 6. (tel. wł.) Z Kowna donoszą, że cenzura skreśliła we wczorajszych dziennikach następujący ustęp z mowy ministra wojny wygłoszonej na zjeździe szaulisów: Nie będę ukrywał przed wami, że **gotujemy się do wojny.** Nasza armja przybiera postawę bojową. Kupujemy karabiny, kulomioty, armaty i aeroplany. Kupujemy tanio. **Wspiera nas bowiem życzliwe państwo.**

mi, jak się zdaje, ponad naturalny przyrost, a więc z **uszczupleniem kapitału leśnego.** Wywóz drzewa podniósł się o 161 milj. fr. zł. (z 207 do 368 milj.) Poza tem jest jeszcze pewna liczba pozycji, wykazujących stosunkowo nieznaczny wzrost wywozu, ale równoważą się one z pozycjami, które wykazują spadek wywozu.

Podniósł się wywóz zwierząt żywych, głównie trzody chlewnej, o 44 milj. fr. zł. (z 67 do 111 milj.), jaj — o 23 milj. (z 74 do 97 milj.) masła — o 10 milj. (z 13 do 23 milj.), cynku — o 10 milj. (z 94 do 104 milj.), cementu — o 4,5 milj. (z 1,5 do 6 milj.), nasion roślinnych — o 13 milj. (z 22 do 35 milj.) chmielu — o 5 milj. (z 5 do 10 milj.) itd. Natomiast **spadł wywóz** ziarna wszystkich czterech rodzajów (pszenica, żyto, owies, jęczmień) o 71 milj. fr. zł (z 90 do 18 milj.), wywóz węgla i produktów naftowych — o 79 milj. (z 336 do 259 milj.), wywóz cukru — o 11 milj. (z 84 do 73 milj.)

Wogóle, w porównaniu z r. 1926, wywóz **artykułów spożywczych** spadł o 8%, wywóz **surowców i półfabrykatów** podniósł się o blisko 20% (głównie drzewo), a wywóz **gotowych wyrobów** pozostał prawie bez zmiany, obniżając się zaledwie o 2,5 milj. fr. zł. i stanowiąc w obu latach około 20% całego wywozu.

Wywóz nasz wzrasta w bardzo słabym tempie; wartość jego wynosiła w r. 1925 — 1 272 milj. fr. zł., w r. 1926 — 1 306 milj.; w r. 1927 — 1 459 milj.); zależy on przedewszystkiem od urodzaju, od rabunkowej gospodarki leśnej, od przypadkowych konjunktur, jak np. strajk na kopalniach węglowych Anglji, który przyczynił się w r. 1926 do wzmożenia wywozu naszego węgla. Dotychczas **nasze życie gospodarcze nie wyrobiło jeszcze trwałych podstaw** dla normalnego rozwoju eksportu, niezbędnego dla zrównoważenia bilansu handlowego.

M. Łempicki.

Sejm uchwalił amnestję.

Polska przebaczyła tym, którzy ogniem i żelazem godzili w podstawy jej bytu.

Warszawa, 19. 6. (Pat.) Na dzisiejszem posiedzeniu Sejmu Izba przystąpiła do sprawozdania komisji prawniczej o projektach rządowym i poselskich w sprawie amnestji.

Referent pos. Pużak (PPS) zaznaczył, że jest to pierwsza amnestja, w której stosuje się ulgi także dla komunistów. Z pod amnestji wyjęte są m. i. kary za szpiegostwo, dezercję, o ile dezerter nie zgłosił się w miesiąc po wejściu w życie ustawy amnestyjnej, dalej rozmyślne morderstwo, rabunek, fałszowanie pieniędzy, handel żywym towarem, przemytnictwo, oraz przestępstwa urzędników na szkodę państwa. Przestępstwa na tle politycznem w wojsku nie podlegają amnestji.

Wiceminister Car oświadczył, iż rządowy projekt wymazuje z pamięci te smutne karty przestępców, które należeć będą do przeszłości. Wyciąga przyjazne dłonie ku tym, którzy w okresie przełomu ogniem i żelazem godzili w podstawy jej bytu. Niech ta amnestja będzie dla nich pełna i całkowita, niech będzie zapoczątkowaniem ery normalnej współpracy. Dalej korzystać mają z przejściowej amnestji osoby, które dopuściły się czynów występnych z pobudek politycznych, narodowościowych, religijnych, społecznych i społeczno-gospodarczych. Przestępstwa prasowe, polegające na znieważeniu władz i urzędów, korzystają z zupełnej amnestji. Rząd uznał za możliwe udzielenie częściowej amnestji chociaż w nieco szczuplejszym zakresie tym osobom, które w drodze nielegalnej, nieraz w ścisłem porozumieniu z czynnikami obcemi zmierzały przed 3 maja 1926 roku do wprowadzenia ustroju komunistycznego. Tym osobom może być darowana ⅓ kary, dla nieletnich połowa kary. Z częściowej amnestji korzystać będą również osoby, skazane za przestępstwa pospolite. Dalej amnestja przewiduje orzekanie zamiast kary śmierci — karę 15 lat ciężkiego więzienia, kara zaś dożywotniego więzienia łagodzi się do lat 10. Amnestją częściową objęte są również karne orzeczenia postępowania dyscyplinarnego, wreszcie z amnestji korzystają osoby, skazane na grzywny i kary za przestępstwa tytoniowe i leśne. Ograniczenie tej amnestji podyktowane zostało tylko troską o bezpieczeństwo państwa. Stan naszego więziennictwa nie gorszy jest od stanu, jaki istnieje w państwach kroczących na czele cywilizacji zachodnio-europejskiej. Stan zaludnienia naszych więzień uległ w ostatnich miesiącach dość znacznemu zmniejszeniu. W porównaniu z marcem liczba więźniów na 1. maja rb. zmniejszyła się o 1.563 osoby, w r. 1927 p. Prezydent Rzplitej ułaskawił 1.701 osób. Na 36 wyroków śmierci, orzeczonych w r. 1927 p. Prezydent dał ułaskawienie w 34 wypadkach. Dwa wypadki i tak nie zostały wykonane, gdyż wznowione zostały postępowania. Nie było natomiast ani jednego wyroku śmierci za przestępstwa polityczne.

W głosowaniu wszystkie zgłoszone poprawki zostały odrzucone, poczem całą ustawę amnestyjną Izba przyjęła w brzmieniu, zaproponowanem przez komisję.

Daremne poszukiwania Nobilego.

Amundsen poleciał. — Dwa łamacze lodu.

Warszawa, 20. 6. (tel. wł.) Z Oslo nadeszła wiadomość, że Amundsen wylądował koło kry, na której znajduje się generał Nobile. Amundsen zabrał zapas benzyny wystarczający na przebycie 3 tys. klm, co mu pozwoliło na lot bezpośredni bez lądowania w Kingsbai.

Warszawa, 20. 6. (tel. wł.) Wysłany do Spitzbergen sowiecki łamacz lodu „Małygin" przebija się skutecznie. Znajdujący się na pokładzie pilot kończy przygotowania do lotu wywiadowczego. Łamacza lodu „Krasin" widziano koło wyspy Laaland. Statek posuwa się ciągle naprzód.

Rzym, 19. 6. (Pat.) Agencja Stefaniego otrzymała drogą radjotelegraficzną z okrętu „Citta di Milana" wiadomość, że lotnik Larsen i Lutzow Holm dowiedziawszy się po swoim powrocie, że byli oni widziani przez gen. Nobile w odległości 2 km. wyruszyli dziś na tym samym aparacie, lecz i tym razem nie udało się im dojrzeć czerwonego namiotu, w którym mieszkają generał i jego towarzysze. Major Maddalena również wyleciał dziś o godz. 5.25 według czasu środkowo-europejskiego na poszukiwanie gen. Nobile, wziąwszy ze sobą znaczne zapasy żywności. Samolot majora Maddalena „S 55" przeleciał w pobliżu przylądka północnego nad aeroplanem norweskim „Braganza", który wracał z poszukiwania. Majorowi Maddalenowi nie udało się też dotrzeć do miejsca pobytu gen. Nobile. Powrócił on o godz. 11.45 do Kingsbay. Gen. Nobile zawiadomiony został drogą radjową, żeby w czasie następnego lotu skierował swe aparaty radjowe w kierunku drogi samolotu.

Konferencja małej Ententy.

Bukareszt, 19. 6. (PAT) Min. spraw zagr. Benesz w towarzystwie małżonki i pozostałych członków delegacji czechosłowackiej na konferencję małej Ententy przybył do Bukaresztu o godz. 5 po poł. Jednocześnie przyjechali liczni dziennikarze. Przybyłych powitał na[illegible] sterstwa spraw zagr., personel poselstw czechosłowackiego, jugosłowiańskiego i polskiego, szereg dygnitarzy i przedstawiciele prasy Min. Titulescu, przywitawszy bardzo serdecznie min. Benesza odjechał wraz z nim do hotelu, gdzie [illegible]

O domy pracy dla wypuszczonych więźniów.

Wniosek posła pomorskiego Ch. D. Edm. Baranowskiego.

Do laski marszałka Sejmu wpłynął następujący wniosek posła Edmunda Baranowskiego i kolegów z Klubu Chrz. Demokracji w sprawie założenia domu pracy dla przestępców wypuszczonych z więzień.

Należy postarać się o to, by osoby wypuszczone na wolność z więzienia, wydostając się z więziennego demoralizującego otoczenia, znalazły możność zajęcia się godziwą pracą. Tylko w ten sposób uchroni się je od ponownego popadnięcia w przewinienia. W tym celu należy założyć domy pracy, w których b. przestępcy mogliby przez pierwszy okres czasu po zwolnieniu znaleźć sposobność do pracy i przez to dojść do równowagi duchowej i moralnej i stać się pożytecznymi członkami społeczeństwa.

Z powyższych względów Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Wzywa się Rząd do jaknajśpieszniejszego założenia domów pracy dla osób, wypuszczonych na wolność z więzienia.

Wnioskodawcy:

Warszawa, dnia 15. 6. 1928 r.

Nie „Biały Orzeł", lecz „Piłsudski".

Paryż, 19. 6 (PAT) Lotnicy polscy majorowie Kubala i Idzikowski wysłali do p. Marszałka Piłsudskiego telegram następujący: „Kończąc ostatnie przygotowania do lotu transatlantyckiego, przedsięwziętego ku większej chwale Ojczyzny, widomym symbolem której jest p. Marszałek, wielki Wódz narodu, składamy Mu wyrazy głębokiej czci i hołdu, ośmielając się prosić o zezwolenie nadania naszemu płatowcowi drogiego imienia Pana Marszałka". W odpowiedzi nadszedł od pułk. Becka telegram następujący: „Pan marszałek przesyła podziękowanie pp. majorowi Kubali i Idzikowskiemu za wyrażone przez nich uczucia oddania i wyraża zgodę na nadanie płatowcowi imienia marszałka".

Wycieczka Polaków z Westfalji i Nadrenji w Poznaniu.

Poznań, 19. 6. (PAT) Dziś wieczorem przybyła do Poznania specjalnym pociągiem pielgrzymka Polaków z Westfalji i Nadrenji w liczbie 260 osób, udających się do Częstochowy. Na dworcu podmiejskim, udekorowanym flagami polskiemi i zielenią zjawił się m. in. p. wojewoda poznański Dunin-Borkowski, ks. biskup Radoński, dowóca O. K. gen. Dzierżanowski, wiceprezydent miasta p. Kiedacz, rektor uniwersytetu p. Grochmalicki, przedstawiciele stowarzyszeń i bractw z chorągwiami oraz orkiestra wojskowa, która powitała pieśnią nadjeżdżający pociąg. W czasie postoju na dworcu poznańskim powitał pielgrzymów w imieniu Z. O. K. Z., który pielgrzymkę zorganizował p. dr. Konkiewicz, poczem przemawiał ks. biskup Radoński i udzielił pielgrzymom w imieniu ks. kardynała prymasa arcypasterskiego błogosławieństwa.

Po przemówieniu p. wiceprezydenta miasta Kiedacza i ks. proboszcza Szymańskiego, który pielgrzymkę prowadzi do Częstochowy odpowiedzieli przedstawiciele pielgrzymów, dziękując w prostych ale serdecznych słowach za gościnne przyjęcie i prosząc o opiekę nad wychodźtwem. Chór „Hasło" wykonał kilka utworów narodowych. Po spożyciu posiłku pielgrzymka odjechała o godz. 23 w dalszą drogę, żegnania serdecznymi okrzykami.

Usiłowane samobójstwo całej rodziny w Bydgoszczy.

Powodem samobójstwa odmowa ożenku.

W Jachcicach przy ul. Średniej nr. 50, zamieszkuje rodzina Haaków, składająca się z 50-letniego ojca Karola, lakiernika kolejowego, 50-letniej matki Elżbiety i 26-letniej córki jedynaczki Elżbiety. Do młodej Elżbiety zalecał się 19-letni ślusarz Hoffman, zamieszkały przy ul. Grunwaldzkiej, który w ostatnim czasie oświadczył rodzicom Elżbiety, że nie może się z nią ożenić, gdyż jest dla niej za młodym. Rodzina Haaków odmowę Hoffmana tak wzięła do serca, że postanowiła popełnić samobójstwo. W tym celu napełnili oni wannę wodą, chcąc się potopić, a gdy to sprawiało im trudności, poprzecinali sobie wszyscy żyły u rąk.

Rano dnia dzisiejszego, gdy nikt z mieszkania nie wychodził, lokatorzy zaintrygowani, poczęli nadsłuchiwać pod drzwiami, a gdy usłyszeli jęki, przywołali policję, która otworzyła drzwi mieszkania. Oczom przybyłych przedstawił się straszny widok. Cała rodzina leżała na podłodze w kałużach krwi. Zawezwane natychmiast pogotowie ratunkowe odwiozło ojca i córkę w stanie ciężkim do lecznicy, matkę zaś, jako mniej ranną, po obandażowaniu rąk pozostawiono w domu.

Jak P. P. S. zapatruje się na amnestję?

Warszawa, 20. 6. AW. Omawiając uchwaloną ostatnio przez sejm ustawę o amnestji, dzisiejszy „Robotnik" stwierdza, iż ustawa odbiega daleko od wniosku P. P. S., który domagał się całkowitej amnestji dla wszystkich przestępców politycznych. P. P. S. uważała jednak, iż lepiej uchwalić częściową amnestję teraz, niż odwlekać sprawę do jesieni. Pismo występuje przeciwko taktyce komunistów, którzy głosowali przeciwko amnestji. „Robotnik" uważa to za objaw demagogji i konkluduje, że więźniowie polityczni winni zapamiętać sobie stanowisko posłów komunistycznych i wyciągnąć z tego odpowiednie wnioski.

PROGRAMY RADJOFONICZNE.

CZWARTEK, 21 CZERWCA.

Poznań (344.8). Godz. 7—7.15: Gimnastyka poranna. 13.00—14.00: Sygnał czasu, koncert popołudniowy. 14.00—14.15: Notowania giełdy pieniężnej. 14.15—14.30: Komunikaty PAT. [illegible]

18.45: Transmisja z Wilna. 18.45—19.10: Odczyt „Podatek dochodowy w ogólności" — p. Fr. Kolbuszewski. 19,10—19.35: 51-ta lekcja jęz. angielskiego. 19,35—20.00: Odczyt rolniczy. 20.00—20.20: Komunikaty gospod. 20.30—22.00: Koncert muzyki polskiej. 22.00—22.20: Sygnał czasu, komunikaty: meteor., PAT. i ZOKZ.

Warszawa (1111). Godz. 12.35—13.00: Odczyt Min. W. R. i O. P. „Jak przyjemnie i pożytecznie spędzić wakacje" — prof. G. Wuttke. 13.00: Sygnał czasu, hejnał z wieży Marjackiej w Krakowie, komunikat lotniczo-met. oraz nadprogram. 15.00—15.20: Komunikaty: meteorol., gosp. i nadprogram. 16.00—16.25: Odczyt „O zawodzie dyplomaty" — minister Michał Sokolnicki. 16.25—16.40: Komunikat harcerski. 16.40—17.05: „Kącik dla kobiet" — p. Marja Ankiewiczowa. 17,20—17,45: „Wśród książek". 17.45—18.55: Transmisja z Wilna. 19.05—19.15: Komunikat rolniczy. 19.15—19.35: Rozmaitości. 19.35—20.00: Odczyt rolniczy. 20.15: Koncert popularny. 22.00—22.05: Sygnał czasu, kom. lotniczo-met. 22.05—22.20: Komunikat PAT. 22.20—22,30: Komunikat policyjny, sportowy i nad[illegible]

Kto tworzy bolszewizm?

Trzeźwo na świat i ludzi patrzący społecznik, pyta nieraz ze zdziwieniem, czy niektórzy pracodawcy świadomie dążą do wywołania niepokojów, rewolty i własnej zguby? I pytanie takie, jest całkiem uzasadnione. Udowodniliśmy niedawno, że źródło czerwonych fal, idących na Polskę z coraz to silniejszem uderzeniem, leży w rozpaczliwem położeniu warstwy pracującej, wyrasta z nędzy, z której człowiek, nią dotknięty, nie widzi przy stosowaniu starych form walki o byt wyjścia. Artykuły nasze, zmierzające do wyjaśnienia sytuacji i umożliwienia rozumnej kontrakcji, wywołały w pewnych kołach, może najbardziej zainteresowanych, żywą dysputę. Nie chcąc uderzyć w piersi własne, szukają te koła kozłów ofiarnych w innych obozach. „Dzień Polski“, warszawski organ konserwatystów, np. widzi „powód wzrostu wpływów komunistycznych w rzekomej bierności Chrześcijańskiej Demokracji“, która — tak pisał — nie chroni mas robotniczych należycie przed radykalizmem“.

Chrześcijańska Demokracja może nad takim zarzutem śmiało przejść do porządku dziennego. Ten, który zarzut taki podnosi, widocznie nie bierze udziału w życiu społeczno-politycznem. Inaczej musiałby znać pracę chrześcijańskich społeczników, grupujących się około sztandaru Ch. D. i Chrześc. Związków Zawodowych, tę pracę mozolną, z którą ci społecznicy idą między lud, często przez wywrotowców już opanowany, tę pracę, narażającą ich na niebezpieczeństwo dla życia, tę pracę wreszcie, która wywrotowców wszelakiego rodzaju doprowadza do wściekłości i nieprzejednanej dla Ch. D. nienawiści. A praca ta polega na szerzeniu zdrowych zasad, wynikających z ducha narodowego i katolickiego, zasad, przeciwstawiających się tezom Marksizmu na każdem polu. Hasłom nienawiści przeciwstawia się zasadę miłości i sprawiedliwości społecznej, krzykom o walce klas i dyktaturze rozsądny głos, tłómaczący konieczność zgodnej współpracy wszystkich.

I ta praca oświatowa, pozbawiona zresztą wszelkich środków materjalnych, dokonywana nadludzkim wysiłkiem ideowców, przyniosłaby o wiele większe i piękniejsze owoce, gdyby się jej nie przeciwstawiały niszczące wszystko, podyktowane okrutnym materjalizmem czyny jednostek a nieraz i grup, które głoszą wprawdzie hasła narodowe i katolickie, ale postępują wbrew tym zasadom.

Niedawno temu przytoczyliśmy przykłady z życia robotnika przemysłowego. Dziś dorzucamy nowy dowód krzywdy, który nie może pozostać bez reakcji i który — wyzyskany przez wywrotowców — znów w wielkiej mierze zniszczy owoce kilkomiesięcznej pracy chrześcijańskiego ruchu społecznego. W tym wypadku chodzi o wieś.

Stosunki płacy i pracy robotnika rolnego udało się swego czasu **bez pomocy socjalistów,** którzy sobie zwykle każdą zasługę przypisać radzi, ułożyć przez zawarcie umowy zbiorowej w postaci t. zw. kontraktu rolnego, obowiązującego dla województw poznańskiego i pomorskiego. Ze względu na dewaluację marki w czasie, kiedy kontrakt po raz pierwszy podpisywano, wprowadzono doń jako podstawę obliczenia zarobków cenę żyta.

Zasadę tę Związki Pracodawców Rolnych przy ostatnich pertraktacjach rolnych zaczepiły, dążąc do stabilizacji zarobków drogą oznaczenia ich stałemi kwotami. Sprawa oparła się ostatecznie o Komisję Arbitrażową przy Ministerstwie Pracy w Warszawie, która stanęła na stanowisku utrzymania kontraktu rolnego w dotychczasowej formie. Organizacje pracodawców wyrok Komisji Arbitrażowej uznały, ale już za maj chciały się uchylić od wypłacenia zarobków w wysokości, określonej kontraktem, nie ogłaszając taryfy, opartej na cenie żyta, jak tego domaga się od nich kontrakt rolny, zalecając natomiast wypłatę 60% należności, niby tytułem zaliczki.

Organizacje robotnicze musiały interwenjować. Pod ich naciskiem ogłosili okręgowi inspektorowie pracy w Poznaniu i Toruniu urzędową taryfę płac w rolnictwie za maj. Ale pracodawcy starają się i teraz jeszcze uchylić od wykonania obowiązków, wynikających z podpisanego przez obie strony kontraktu.

I teraz rozpoczyna się kampanja „czerwonych towarzyszy“. Przyczaili się oni jak kot, czekający na ofiarę. Słowem się nie odezwali, gdy ukazał się komunikat pracodawców o 60% zaliczce, nie interwenjowali ani u okręgowych inspektorów pracy ani w Ministerstwie Pracy. Całą obronę interesów robotniczych pozostawili narodowym organizacjom robotniczym. Sami czekali, aż napędzona przez pracodawców fala goryczy i niezadowolenia zacznie kręcić ich młyn. I dzięki nierozumnemu oporowi pracodawców rolnych tej chwili się doczekali.

Po wyborach nastąpiła między służbą folwarczną reakcja przeciw socjalizmowi, wywołana cichą pracą oświatową i organizacyjną chrześcijańskiego ruchu społecznego. Owoce tej pracy niszczą obecnie jednym zamachem właściciele ziemscy.

Kto teraz tworzy podłoże dla wzrostu sił i wpływów elementu wywrotowego? Kto tworzy bolszewizm? Niech ci, którzy w obronie prywatnej własności są bezpośrednio zainteresowani, odpowiedzą sobie sami. **ebi.**

Okropny czyn matki.

W przystępie ataku nerwowego rzuciła dzieci do wody.

Berlin. Na nowym moście, łączącym przez Sprewę rodzieloną ulicę Zieloną, zdarzył się wypadek, który nam jaskrawo obrazuje, do czego może doprowadzić nędza.

Trzydziestoletnia kobieta, matka sześciorga małoletnich dzieci, w przystępie ataku nerwowego schwyciła dwoje najmłodszych — półroczne i półtoraroczne — i przez poręcz rzuciła je do Sprewy. Czworo pozostałych dzieci w ostatniej chwili uratowali przechodnie, gdyż matka chciała je również rzucić do wody.

Co skłoniło nieszczęśliwą kobietę do tego okropnego czynu? Przecież nie zbrodniczość, ani chęć pozbycia się własnych dzieci... Nie. Były to inne powody: wyczerpanie i rozstrój nerwowy.

Mała, szczupła, słabowita kobieta 30-letnia w ciągu siedmiu lat porodziła 6-cioro dzieci; wszystkie je karmiła... Zawsze je dookoła siebie widziała głodne, o pokarm wołające. Przechodziło to jej siły. Pomagano jej wprawdzie; postarano się nawet o lepsze mieszkanie dla rodziny. Ale stało się to — jak często — za późno. Biedną matkę wyczerpała walka z losem. A tu czekały ją znów nowe, nadludzkie już trudy. Miała porodzić w tych dniach po raz siódmy.

Nieszczęśliwa kobieta drżała z niepewności. W końcu nie mogła się już opanować. Wyczerpana, dręczona niepokojem, boleścią i goryczą, zdecydowała się, że nie pozwoli, by cierpiała ona i by cierpiały jej dzieci. I wtedy popełniła ów czyn okropny.

Śledztwo wykaże całą tragedję nieszczęśliwej matki.

Słońce a drapacze chmur.

Architekci amerykańscy zrobili ostatnio dość ciekawe spostrzeżenie: oto mieszkańcy najwyższych pięter drapaczy chmur w Nowym Jorku korzystają codziennie z jednej dodatkowej godziny słońca. Gdy słońce znika za wzniesieniami, położonemi na zachód od rzeki Hudson, wyraźny cień zarysowuje się na frontach domów, zwróconych ku zachodowi. Cień ten wznosi się z szybkością 15 cm. na sekundę. Na gmachu Wollworth Building, mającym 231 metrów wysokości, cień posuwa się od stóp budynku do wierzchołka w ciągu 28 minut. Po zachodzie słońca oświetla ono jeszcze przez pół godziny okna ostatnich pięter.

Dr. Antoni Marczyński. (9

NIEWOLNICE Z LONG ISLAND

Powieść współczesna.

(Ciąg dalszy).

Odjazdowi przypatrywali się z helskiej plaży nieliczni letnicy, gdyż co żyło, wyjechało z rana parowcami, kutrami, łodziami, czy koleją do Gdyni na zorganizowany przez L. O. P. P. pokaz wojny gazowej, w którym wzięły udział cztery torpedowce Polskiej Marynarki Wojennej i wszystkie hydroplany.

Kiedy do godziny dwunastej w nocy kuter nr. 33 do portu jeszcze nie zawinął, naczelny dyrektor „Venus Filmu“ p. Eisenfeld (który tegoż wieczora przybył z Warszawy i od którego posiadamy część niniejszych informacji) zaniepokojony w najwyższym stopniu, zaalarmował władze portowe i policję. Wysłane natychmiast na morze dwie łodzie motorowe, wróciły z niczem po kilkugodzinnych poszukiwaniach. Pocieszano się jednak, że kuter zabłądził z powodu gęstej mgły, jaka od kilku dni zapada nad Bałtykiem, zwłaszcza nocną porą i że uczestnicy wycieczki wylądowali w Jastarni, lub innej miejscowości Dopiero nazajutrz rano wyjaśniła się ponura zagadka...

Rybacy, którzy przed świtem wyruszyli na zwykły połów, znaleźli w odległości mniej więcej ośmiu kilometrów od cypla półwyspu ciało mężczyzny przywiązane do dwóch długich desek. Były to zwłoki Wł. Nogajskiego, właściciela zaginionego kutra. Oględziny lekarskie wykazały głęboką ranę zadaną jakoby tępem narzędziem w okolicy lewej skroni. Należy przypuszczać, że w czasie katastrofy, Nogajski upadając skaleczył się o jakiś przedmiot, znalazł jednak na tyle siły, aby oderwać z tonącego kutra dwie deski przywiązać się do nich sznurem, co go przecież nie ocaliło niestety. Wersję tę potwierdza orzeczenie lekarzy, że śmierć nastąpiła przez utopienie się.

O losach pozostałych pasażerów niema do tej pory żadnej wiadomości. Ciał żadnych nie znaleziono mimo usilnych poszukiwań. Nazwiska szesnastu uczennic „Venus Filmu“, jakoteż operatora podamy w jutrzejszym numerze.

Pozostaje jeszcze omówić przypuszczalne przyczyny bezprzykładnej katastrofy, która kosztowała życie 19 ludzi.

Burzy żadnej nie było. Wogóle od dwóch tygodni dopisuje nadzwyczajna pogoda, morze jest dość spokojne tak, że nie może być o tem mowy, aby kuter zatopiły fale. Jak stwierdzono urzędowo, w ciągu krytycznej nocy dął łagodny wiatr od północnego zachodu, a nad ranem zapanowała cisza morska.

Nie jest natomiast wykluczonem, że straszny wypadek spowodowała własna nieostróżność uczestników wycieczki, n. p. nagłe przechylenie się kutra, skutkiem przejścia wszystkich pasażerów na jedną stronę, w czasie dokonywania zdjęć.

Najwięcej zwolenników posiada atoli inna wersja, mianowicie, że przyczyną katastrofy było zderzenie z jakim dużym okrętem, o co nie trudno w czasie tak gęstej mgły. Przeciwko tym przypuszczeniom przemawia jednak okoliczność, że każdy statek, któryby spowodował nieszczęście, dołożyłby wszelkich starań, aby uratować możliwie największą ilość rozbitków, a w każdym razie nie zwlekałby przez całą dobę z wysłaniem telegraficznego raportu...“

Pułaski odłożył przeczytany arkusz i rzekł:

— Notatka na tem się oczywiście nie kończy, ale dalsze informacje nie mają dla nas znaczenia. Jak się pan zapewne domyśla, w gronie owych uczennic „Venus Filmu“ znajdowała się także znana krakowska piękność, panna Mary Ordęga, siostra mego przyjaciela. Nie chcę tu oczywiście cytować wszystkich notatek dziennikarskich, jakie się jeszcze potem pojawiły. Powiem krótko: ciała szesnastu topielec i dwóch topielców przepadły bez śladu. Nie znaleziono ich aż do mojego wyjazdu z Polski, czemu się zresztą nie dziwię, ponieważ mojem zdaniem osoby te nie utonęły bynajmniej Bo niech pan sam powie, czy w tym artykule niema szczegółów, które muszą odrazu uderzyć myślącego człowieka.

— Nie uważam, bąknął Jan Ordęga, lecz dyrektor policji skinął głową potakująco:

— Owszem są — rzekł. Przedewszystkiem któż puszcza się na pełne morze robić zdjęcia do filmu w okresie niebezpiecznych i uniemożliwiających wszelką pracę dla ekranu, mgieł. A potem ten Mr. Roger Nick, to jakiś uniwersalny talent. Phi, kierownik wytwórni, autor scenarjusza i aktor w jednej osobie. Czy nie mógłby mi pan o nim coś bliższego powiedzieć? Jakie grywał role, jak wyglądał itd. itd.

— Doskonale, świetnie, — wybuchnął gość, zacierając dłonie: Ten pan Nick miał grać rolę amanta, ale jego fizjognomja nadawałaby się chyba do roli czarnego charakteru, skończonego degenerata. To jest właśnie ów człowiek w ceratowym płaszczu, o którym opowiadałem na wstępie. Nawiasem dodam, bo pan nie zna oczywiście stosunków lokalnych, że o takim aktorze nikt nigdy w Polsce nie słyszał, że, co ciekawsze, żadne pismo poświęcone filmowi nie umieściło nigdy podobizny tego indywiduum. Już z tego widać, że za wszelką cenę pragnie uniknąć popularności i nie chce, aby się jego twarz wbiła w pamięć ludziom.

— Jedno pytanie odmiennej treści. Czy pan już ma jaką posadę?

— Owszem. W najbliższym czasie wyjeżdżamy z Andrzejem do Chin. Dziś rano podpisaliśmy kontrakt z Mr. Jefersonem.

— Szkoda, — westchnął urzędnik. Pan jest urodzonym detektywem. Zrobiłbym z pana człowieka. Ale nie odchodźmy od tematu.

Pułaski uśmiechnął się lekko.

— Notatka, którą przeczytałem, — ciągnął dalej — nabiera specjalnego znaczenia w związku z opowiadaniem o mej nocnej przygodzie. Przypominam, że podsłuchując o czem rozmawiają owi dwaj podejrzani jegomoście, podchwyciłem następujące słowa: jutro, szesnaście, kuter, manewry, hydroplan, brat, policja

(Ciąg dalszy).

List z Włocławka.

Poświęcenie wielkiej elektrowni okręgowej. — Wielka kradzież. — Pogrzeb ś. p. Ign. Trąbczyńskiego.

Celem informowania bardzo licznych b. Włocławian w Bydgoszczy i okolicy, czytelników „Dziennika Bydgoskiego" (stwierdzić należy, iż we Włocławku mamy również czytelników „Dz. Bydg.") — drukować będziemy listy z Włocławka naszego korespondenta. — Red.

Dn. 17 bm. odbyło się poświęcenie wielkiej elektrowni okręgowej we Włocławku. Na uroczystość tę przybyli przedstawiciele władz państwowych; dyr. Dep. Samorząd. Min. Spr. Wewn. p. Weisbrod; dyr. Tryliński; prezes Banku Gospodarstwa Krajowego p. gen. Górecki; b. wojewoda warszawski p. Soltan, honorowy obywatel m. Włocławka i inni. Przybyłych gości witał na dworcu kolejowym prezydent miasta p. Stefan Pachnowski. O godz. 12,30 odbyło się powitanie gości w sali Rady miejskiej przez p. dr. W. Piaseckiego i prezydenta p. Pachnowskiego, głównego twórcę elektrowni, niezmordowanego pracownika i gospodarza miasta. O godz. 14,30 uroczystego poświęcenia Kujawskiej Elektrowni Okręgowej dokonał ks. biskup Wojciech Owczarek. Po poświęceniu przemówił p. dyr. Tryliński, kreśląc w krótkich słowach znaczenie elektrowni dla Włocławka i okolicy. Przemówił również prezes Banku Gospodarstwa Krajowego p. gen. Górecki, który wyraził zdumienie, iż w tak krótkim czasie, bo w przeciągu 10 miesięcy powstało tak wielkie dzieło. Nowopoświęcona elektrownia ma wielkie znaczenie dla Kujaw. Miasteczka powiatu włocławskiego: Kowal, Lubraniec, LLubień, Przedecz i Chodecz budują już na swój rachunek sieć rozdzielczą niskonapięciową. Sieć dalekonośną o napięciu 30.000 v. doprowadza na swój koszt elektrownia. Kujawska elektrownia okręgowa ma najnowsze urządzenia techniczne. Moc zainstalowana turbozespołów parowych wynosi 2.800 kw., napięcie 600 v. — prąd trójfazowy. Budowę elektrowni prowadził komitet budowy z prezydentem Pachnowskim na czele, jako przewodniczącym, przy pomocy — w charakterze konsultantów — najwybitniejszych fachowców w tej dziedzinie, profesorów Politechniki Warszawskiej pp.: Stanisława Wysockiego i Wacława Chrzanowskiego. Pewną jest również rzeczą, iż już w ciągu lat kilku bardzo wiele chat będzie posiadało światło elektryczne, które—wraz z rozwojem przemysłu ludowego — coraz więcej będzie się rozpowszechniało. Koszt budowy Kuj. Elektrowni okręgowej wyniósł około 5½ milj. złotych. Fundusze na budowę zdobył zarząd miasta z pożyczek obligacyjnych Polskiego Banku Komunalnego i Banku Gospodarstwa Krajowego. Magistrat m. Włocławka korzysta nadto z z kilkoletniego kredytu dostawców. Budowa elektrowni okręgowej we Włocławku jest dowodem, że samorząd nasz poczyna odgrywać coraz poważniejszą rolę w życiu Państwa, a Włocławek przez wybudowanie tak potężnej elektrowni w krótkim czasie wspólnym wysiłkiem mocy, energji i woli może służyć za przykład wielu innym miastom polskim.

W nocy z dnia 15 na 16 bm. nieznani sprawcy w majątku Janowo pod Włocławkiem, stanowiącym własność p. Krystyny Jabłońskiej, dokonali kradzieży garderoby, biżuterji i platerów na stratą kilkanaście tysięcy złotych.

W niedzielę dn. 17 bm. odbył się pogrzeb ś. p. Ignacego Trąbczyńskiego, urzędnika fabryki papieru Rob. Saenger. Zmarły dla zalet charakteru cieszył się sympatją wśród kolegów i przełożonych. **Z. Bobowski.**

Baczność, Westfalczycy i Nadreńczycy!

Komunikujemy niniejszem, że zbiorowy pociąg do Westfalji i Nadrenji odjeżdża z Poznania 21 czerwca br. o godz. 15,15.

Wszyscy ci, którzy powrót zgłosili formularzem w pociągu i ci, którzy się dotychczas nie zgłosili, mogą do Westfalji i Nadrenji zbiorowym pociągiem wracać.

Zbiórka i zgłoszenia odjeżdżających w poczekalni III klasy głównego dworca w Poznaniu od godz. 12—14½ dnia 21 czerwca 1928 r.

Związek Polaków w Niemczech. T. z.

Pielgrzymka Związku Sodalicyj Marjańskich do Gostynia.

Odezwa.

W sobotę 23. bm. nastąpi w Gostyniu w obecności J. E. X. Kardynała Prymasa i J. E. X. Nuncjusza Apostolskiego i szeregu X.X. Biskupów otwarcie IX. Zjazdu Katolickiego poświęconego czci aNjśw. Panny Marji. Nazajutrz w niedzielę 24. bm. w czasie uroczystego nabożeństwa na Św. Górze ukoronuje J. E. Ks. Kardynał Prymas cudowny obraz Matki Boskiej.

Wieniec Sodalicyj Marjańskich powinien w tym dniu znaleźć się u stóp swej Pani i Orędowniczki.

Dlatego organizuje Zw. Sodalicyj Marjańskich w archidiec. gnieźnieńskiej i poznańskiej. na niedzielę 2. bm. wspólną pielgrzymkę na uroczystości gostyńskie, a sodalicje należące do Związku wzywamy gorąco do licznego udziału w hołdzie dla Tej, która jest szczególną naszą Patronką.

Cześć Marji!

Związek Sodalicyj Marjańskich archidiec. Gnieźnieńskiej i Poznańskiej.

Generalny moderator: X. J. Prądzyński.
Prefekt Związku: dr. C. Rydlewski.
Generalny sekretarz: X.dr. J. Kiciński.

1) Punktem zbornym dla sodalicyj i sztandarów jest kościół farny w Gostyniu, o godz. 7 rano, na mszy św. sodalicyjnej.

2) Poszczególne sodalicje zechcą się zgłosić po karty legitymac. dla swych członków, uprawniające do jazdy pociągiem nadzwyczajnym do p. B. Adamczewskiego Poznań, Al. Marcinkowskiego nr. 13.

Wspólny wyjazd nastąpi w niedzielę 24. bm o godz. 4 z minutami. Odjazd z Gostynia o godz. 17.40. Dokładny czas wyjazdu podamy na legitymacjach.

* * *

Na IX. Zjazd Katolicki w Gostyniu przybędą X.X. Biskupi: Stanisław Wojciech Okoniewski z Pelplina, Władysław Krynicki z Włocławka, Antoni Laubitz z Gniezna, Karol Radoński z Poznania.

Zw. Sodalicyj Marjańskich archidjec. gnieźnieńskiej i poznańskiej urządza wspólny wyjazd na IX. Zjazd Katolicki, połączony z pielgrzymką na Koronację Cudownego Obrazu Matki Boskiej na św. Górze pod Gostyniem.

Punktem zbornym dla Sodalicyj i sztandarów jest kościół farny w Gostyniu o godz. 7 rano w niedzielę 24. bm. na mszy św. dla uczestników pielgrzymki. Komisja kwaterunkowa IX. Zjazdu Katolickiego w Gostyniu — adres: Wacław Kubowicz — Gostyń Wlkp. Targowisko 10 — prosi, aby kwatery zamawiać naprzód pisemnie.

Wiadomości z kraju.

Wypadki podczas zjazdu eucharystycznego.

W związku z olbrzymim zjazdem do Lwowa uczestników na kongres eucharystyczny, w kościołach i w czasie procesji zanotowano szereg wypadków omdleń i krwiotoków. W niedzielę przed południem na boisku Sokoła zanotowano 22 omdlenia. Pogotowie ratunkowe pełniło intensywnie służbę pomocy.

Pożary bez końca...

We wsi Wólka Gołąbska, powiatu puławskiego, wybuchł pożar, przyczem spaliło się 13 zagród gospodarskich wraz z inwentarzem. Ogólne straty wynoszą 100 tys. zł. Przyczyna pożaru nieznana.

We wsi Bozedranja Nowa, powiat białostocki wybuchł pożar, wskutek nieostrożnego obchodzenia się z ogniem. Ogień zniszczył dwa domy, 13 stodół z inwentarzem, zboże i sprzęty domowe.

Poświęcenie ogromnej elektrowni we Włocławku.

Ub. niedzieli odbyla się we Włocławku uroczystość poświęcenia Kujawskiej Elektrowni Okręgowej. Przybyło wielu przedstawicieli z Warszawy. Aktu poświęcenia, poprzedzonego solennem nabożeństwem w bazylice katedralnej, dokonał ks. biskup Owczarek. Wygłoszono następnie szereg przemówień.

Zwyrodniały syn.

Antoni Grodzki 24-letni mieszkaniec wsi Bystry pow. białostockiego w czasie kłótni pobił swego 68-letniego ojca, następnie podpalił dom mieszkalny, który spłonął doszczętnie.

Wypadek w górach.

Od kilku dni rozpoczęły się wycieczki w Tatry wskutek polepszenia się pogody. Pomimo tak krótkiego okresu wycieczkowego już zdarzył się wypadek. Onegdaj pewien młody człowiek, idący z wycieczką na Giewont żłobem Kirkora, spadł z kilkumetrowej skały i doznał ciężkiego potłuczenia.

Nowe miejsca rozrywkowe w Zakopanem.

W dniach najbliższych otwarty zostanie w Zakopanem ogród miejski, który uległ znacznemu rozszerzeniu. W ogrodzie koncertować będzie dwa razy dziennie orkiestra 3 p. straży granicznej. Stali bywalcy Zakopanego... nię. Do rzędu starych i tradycyjnych już kawiarń Trzaskiej, Tatrzańskiej, Morskiego Oka i Karpowicza przybywa z dniem 1-ym lipca br. nowa olbrzymia łuksusowo urządzona kawiarnia w gmachu pensjonatu „Stamary" przy ul. Kościuszki. Będzie to najelegantsza kawiarnia w Zakopanem. Powstanie nowej kawiarni wpłynąć powinno na obniżenie wygórowanych cen, jak również odciąży przepełnione stale dotychczas lokale kawiarniane.

Konkurs na utwory chóralne à cappella.

Z okazji przyszłorocznych międzysłowiańskich zawodów chóralnych, Wielkopolski Związek Kół Śpiewaczych ogłasza konkurs na trzy utwory: jeden na chór męski, jeden na chór żeński i jeden na mieszany. Ze względu na to, że do zawodów tych staną tylko najlepsze chóry (I kategorja) z całej Słowiańszczyzny, pożądanem jest nadsyłanie utworów tylko o wysokim poziomie tak artystycznym jak i technicznym, z uwzględnieniem faktury nowoczesnej, do tekstów autorów wyłącznie polskich o wysokiej wartości literackiej, o charakterze żywym, względnie kontrastującym, długości maximum około 10 minut (lecz nie za krótkich). Nagrody trzy: 500 zł., 300 zł., i 150 zł. za każdy rodzaj (męski, żeński jak i mieszany) Ostatni termin nadsyłania prac 15 wrześnią br. Adres: Sekretarjat Wielkopolskiego Związku Kół Śpiewaczych, Poznań, Półwiejska 35, z dopisem: na konkurs. Prace winne być opatrzone godłem, koperty zawierające nazwisko i adres kompozytora również. Konkurs dotyczy wyłącznie kompozytorów Polaków. Związek zastrzega sobie prawo nabycia odpowiednich, choć nie nagrodzonych utworów w cenie od 75 do 100 zł. Nagrodzone utwory stają się własnością Wlkp. Związku Kół Śpiewaczych. Skład sądu będzie ogłoszony osobno.

WIELKOP. ZWIĄZEK KÓŁ ŚPIEWACZYCH
Poznań.
K. T. Barwicki, gen. sekr. **K. Bojarski**, prezes.

K. Głębowska.

Dom mego szczęścia.

Przed domem mego szczęścia kwitły bzy liljowe
czasu wiosny — a latem pachniały tam róże
i dlatego sny moje bywały tęczowe
i tak złote, jak wina bezcennego kruże.

Dzisiaj dom ten zapewne stoi cichy, pusty —
młodość zeń uleciała. Jakiś smutek rzewny
czai się po komnatach, gdzie zbladłemi usty
łkają umarłych marzeń umarłe królewny.

Do domu mego szczęścia jedna wiedzie droga,
a ponad nią się kłonią złote łany zbóż,
ślad tej drogi straciłam. Jeno ręka Boga,
może mnie powieść ku niej w łonie jasnych zórz.

Ufam więc w Twoją dobroć Wiekuisty Boże,
i do Ciebie wśród nocy błagalny szept płynie,
byś mi cicho dozwolił zagasnąć, jak zorze
i duszę moją skrzepił w śmiertelnej godzinie.

I wiem, że gdy się zbliży kres mego żywota
i znikną me upadki i nędza i męka,
w cichy wieczór zimowy poprzez śmierci wrota
— wówczas w Dom mego szczęścia wwiedzie [mnie Twa ręka.

Sredni stan zasiewów.

Na podstawie sprawozdań korespondentów rolnych Główny Urząd Statystyczny podaje do wiadomości, co następuje:

Ostatnie dni maja przyniosły pewne polepszenie pogody, jednakże mimo to ilość ciepła i słońca dla wegetacji roślinnej była jeszcze niedostateczna. Zapas wilgoci w roli wszędzie wystarczający, w niektórych województwach nawet nadmierny; jedynie w województwie tarnopolskiem podkreślano niedostateczną ilość wilgoci w roli. Stan zasiewów naogół polepszył się: kwalifikacja ozimin zbliża się do średniej, żyto jednakże gorsze od pszenicy, jare lepsze od ozimin i powyżej średniej. Województwa centralne i zachodnie wykazują poprawę, w województwach południowych poprawa mniej wyraźna, województwa wschodnie najbardziej odczuwają brak ciepła; silniejsza wegetacja ledwo rozpoczyna się, to też prędka zmiana pogody może wiele poprawić. Stan zasiewów w stopniach kwalifikacyjnych (5 — oznacza stan wyborowy, 4 — dobry, 3 — średni, przeciętny, 2 — mierny, 1 — zły) dla całej Polski przedstawiał się następująco:

Pszenica ozima	2,9	2,7
Żyto ozime	2,7	2,5
Jęczmień ozimy	2,6	2,7
Pszenica jara	3,2	3,0
Jęczmień jary	3,2	3,2
Owies	3,3	3,2
Ziemniaki	2,9	—
Buraki cukrowe	3,0	—

Gdy dozorca za mocno śpi...

We Lwowie nieznani sprawcy włamali się do mieszkania posła Gołuchowskiego i rozbili żelazną kasę, z której zabrali całą biżuterję pani Gołuchowskiej wartości 100 tysięcy złotych. Charakterystyczne, że w chwili gdy włamywacze byli w mieszkaniu, patrolujący posterunkowy dzwonił do bramy, chcąc się dostać do wnętrza, celem skontrolowania, czy wszystko jest w porządku. Do mieszkania dozorcy nie mógł się jednak dodzwonić, tak, że dotarł dopiero przez sąsiedni ogród na podwórze domu posła Gołuchowskiego, przyczem spłoszył włamywaczy, którzy zbiegli. Dodać należy, że przed tygodniem w piwnicy tegoż domu popełniono drobną kradzież, również z włamaniem.

Śląsk zakupuje statki morskie.

Katowice (PAT). Rada Wojewódzka rozpatrywała na dzisiejszem posiedzeniu projekt ustawy w sprawie zakupu z funduszów Skarbu Śląskiego 4 statków morskich dla przedsiębiorstwa państwowego „Żegluga Polska"; następnie Rada uchwaliła ... trzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów śląskich. Pozatem uchwaliła odszkodowanie za grunta, wywłaszczyć się mające pod budowę państwowej kolei wąskotorowej Huta Kunegundy — Kopalnia Wujek, wreszcie załatwiła szereg spraw osobo...

Z WIELKOPOLSKI i POMORZA

Nakło.

Program obchodu wianków. W sobotę dn. 23 bm. urządza Tow. uczestników powstania wielkop. przy współudziale Tow. gimn. „Sokół" i Tow. śpiewu „Harmonja", tradycyjny obchód wianków, z nast. programem: o godz. 7 wiecz. pochód ul. Dworcową, Jackowskiego, Bydgoską i Ogrodową do Noteci, o godz. 8 przejazd promem do kcyńskiego mostu; o godz. 8,20 na placu przy moście „sobótki". Tańce w strojach narodowych, igrzyska i popisy „Lajkonika", ognie bengalskie i rakiety; o godz. 9 puszczanie wianków, żywy obraz, tańce ludności przy ogniach; o godz. 10 zakończenie. Po wspólnem odśpiewaniu „Roty" wyruszy pochód na Strzelnicę, gdzie odbędzie się dalsza zabawa.

Wystawa. W niedzielę, dnia 24 bm. odbędzie się w szkole gospodarstwa domowego przy ul. Bydgoskiej wystawa prac ręcznych, która obejmie ponad 100 artystycznie wykonanych haftów itp. robótek ręcznych. Ponadto wystawi się szereg wzorów kilimkarskich, batikowych, oraz różnych modeli wykonanych przez uczenice tejże szkoły. Uroczyste otwarcie wystawy nastąpi o godz. 9 przed poł. i trwać będzie do 8-ej wiecz. Uprasza się obywatelstwo Nakła i okolicy o liczne poparcie.

BARCIN. Uroczystość harcerska. Staraniem drużyn harcerskich w Barcinie pod protektoratem Koła Przyjaciół Harcerstwa, odbędzie się dnia 24 bm. „Dzień Harcerza". Uroczystość rozpocznie się nabożeństwem w kościele parafjalnym. Po południu przygotowuje się ćwiczenia oraz popisy w lasku sokolim przy szosie łabiszyńskiej, poczem odbędzie się zabawa, połączona z strzelaniem do tarczy i innemi niespodziankami. W imprezie tej oprócz drużyn miejscowych brać będą udział także okoliczne drużyny, do ćwiczeń zaś przygrywać będzie powszechnie ceniona orkiestra Tow. Młodzieży Katol. z Szubina. Spodziewać się należy, że wysiłek, przedsiębrany przez młodzież znajdzie, jak dotąd potrzebne poparcie przez starsze społeczeństwo, które swoim gremjalnym udziałem wykaże chęć do współpracy z młodem pokoleniem a które w zamian za to da możność obserwowania wyników pracy karnych drużyn harcerskich.

ŻNIN. Kursy gospodarstwa domowego Sióstr Służebniczek N. P. N. M. P. w Żninie przyjmują jeszcze zgłoszenia uczenic na roczny kurs, który rozpocznie się 1 września br.

Inowrocław.

Kary policyjne sypią się. Onegdaj policja zapisała 34 osoby do kary administracyjnej za rozmaite przewinienia.

Groźni awanturnicy restauracyjni. Ub. niedzieli przybyło do restauracji p. Żmicha przy ul. Synagoskiej kilku osobników, którzy napadli żonę jego i żądali gratis wódki. Gdy p. Żmichowa odmówiła im, napastnicy rzucili się na nią, potłukli szyby, strzaskali krzesła itp. Awanturników aresztowała policja.

„Powrót do grzechu", komedję St. Kiedrzyńskiego w 3 aktach, wystawił Teatr Pomorski z Torunia w Parku Miejskim. Publiczności było dużo, gra artystów doskonała.

Pożar wybuchł ub. niedzieli około wieczora w gospodarstwie p. Adama Gapińskiego w Konarach, pow. inowrocławski, któremu spalił się dom mieszkalny, chlew, jedna krowa, pewna część sprzętów domowych i rolniczych itp. Straty wynoszą około 5.000 zł. Dom mieszkalny i chlew pokryty był słomą, wobec czego nie zdołano nic uratować. Pożar powstał prawdopodobnie wskutek nieostrożnego obchodzenia się z ogniem.

Kradzieże. P. Ignacemu Dembińskiemu z Inowrocławia skradziono jeden pierścionek z brylantem, kapsułki wielkości złotego, wysadzanej 12 brylantami i pierścionek z ametystem.

Strzelno.

Burza. Dnia 11 bm. rano przechodziła nad miastem naszem burza. Około godz. 7 uderzył grom w szczyt domu mieszkalnego rolnika p. Tarkowskiego Kazimierza, zamieszkałego w Strzelnie - Bławaty. Wskutek uderzenia zniszczone zostały doszczętnie dwa okna i po części sufit dwóch pokoi. Piorun przeleciał również przez szafę kuchenną.

Zmiany. P. wojewoda poznański z dniem 9 bm. powierzył obowiązki powiatowego lekarza weterynaryjnego na powiat strzeliński p. Czesławowi Kłostowskiemu z Kruszwicy.

Stacja benzynowa. Ostatnio przeniesiono stację benzynową z ul. Lipowej obok Ratusza, na rynek, naprzeciw drogerji p. B. Budzińskiego.

UNISŁAW. (Samobójstwo). Dnia 18. bm. usiłował dokonać czynu samobójczego wystrzałem z rewolweru szofer jednego z lekarzy w

Poświęcenie sztandaru Zw. Inwalidów Woj. w Mroczy.

Związek Inwalidów Woj. w Mroczy urządza w niedzielę, dnia 8 lipca, pod protektoratem dowódcy 15 dywizji, generała Thommée uroczystość poświęcenia sztandaru.

Komitet honorowy: ks. prob. Rochowiak, ks. prob. Morkowski, Zabartowo; pastor Steinke; p. Ludwik Stachecki, przew. Zarz. Woj.; p. Jan Teska, redaktor; p. dr. Raczyński; p. dr. Nowara; p. K. Czeszewski, właśc. ziem. Drążno; p. Pilaczyński, insp. kont. skarb.; p. Sobacki, nacz. poczty i prez. Pow. i Woj.; p. Malicki, kier. szkoły; p. J. Nowakowski, prez. Kółka Roln.; p. Domagalski, prez. Tow. „Sokół"; p. Kapsa, prez. Bractwa Strzel.; p. Dembiński, prez. Tow. Przem. i Rob. Kat.; p. A. Pajzderski, prez. Chóru Kośc. i nacz. Straży Poż.; p. W. Pajzderski, przed. kupiect.; p. Bogaczyk, prez. Z. Z. P. filji miesz.; p. A. Andryszak, prez. Z. Z. P. filji rob. rol.; p. Bielawski, przew. Rady miejskiej; p. Błażejewski, burmistrz.

Komitet wykonawczy: Bąkowski, przewodniczący; Borzych, sekretarz; Skupniewiczowa, skarbniczka; Stefaniak, zast. przew.; Palacz, zast. sekr.; Frydrychowicz, zastępca skarbn.

Program uroczystości jest nast.: o godz. 6 pobudka; o godz. 9,30 zbiórka wszystkich towarzystw (Plac Wolności); o godz. 10 wymarsz do kościoła parafjalnego na uroczyste nabożeństwo i poświęcenie sztandaru, po nabożeństwie defilada na Starym Rynku; o godz. 12 otwarcie uroczystego posiedzenia, powitanie gości i delegatów, w sali p. W. Pajzderskiego oraz wbijanie gwoździ pamiątkowych; o godz. 13.50 wspólny obiad (cena 2.50 zł.); o godz. 15 Zbiórka na Rynku przed hotelem p. W. Pajzderskiego, następnie wymarsz do parku Bractwa Strzeleckiego, gdzie odbędzie się koncert orkiestry inwalidzkiej, strzelanie do tarczy, kręglowanie, rzucanie kółek i wędkowanie o premje, gry dla dzieci itp. Wieczorem w sali Parku zabawa taneczna.

Poświęcenie sztandaru Zw. Robotników Rolnych i Leśnych w Inowrocławiu.

Poświęcenie sztandaru Zw. Robotników Rolnych i Leśnych nastąpiło w ub. niedzielę przy pięknych uroczystościach. Około 20 miejscowych towarzystw w liczbie przeszło 300 osób, zgromadziło się na Placu Klasztornym, skąd wyruszono o godz. 9,30 rano do kościoła N. S. R. na nabożeństwo, które odprawił ks. Gałecki, wygłaszając przytem podniosłe kazanie, a następn. dokonał poświęcenia sztandaru. W pochodzie wrócono z orkiestrą p. Dargla na czele do Parku Miejskiego, gdzie odbyła się uroczysta akademja w obecności przedstawicieli władz państwowych, komunalnych, związkowych itp. Po przywitaniu obecnych przez prezesa miejsc. p. Wojtysiaka, objął marszałkostwo p. poseł Faustyniak z Bydgoszczy oraz p. Roszak, członek głównego zarządu Z. Z. P. z Poznania. Przemawiali pp. starosta Dietl, wiceprezydent miasta Jankowski, sędzia Aleksiewicz, ks. prob. Jaśkowski, mec. Mielcarek, dyr. Ziętowski, ks. prob. Strehl z Ostrowa n. Gopłem, starosta Kozłowski ze Strzelna, Bogusławski, Kalmann, Kąkiel, Pietruszyński z Gąsek, a na koniec bardzo pięknie przemówił p. Leśniewski, prezes Związku Rob. Rolnych i Leśnych przy Z. Z. P., wznosząc okrzyk na cześć naszej Najjaśniejszej Rzeczpospolitej Polskiej, Ojca św. i Kardynała Prymasa Hlonda.

Następnie odbył się wspólny obiad w Parku Miejskim, do którego zasiadło około 200 osób. I tu wzniesiono szereg toastów. Po obiedzie odbył się w ogrodzie Parku Miejskiego koncert; przygrywała orkiestra p. Władysława Dargla. Wieczorem odbyła się zabawa taneczna, która trwała do rana.

50-lecie Kółka Rolniczego w Witkowie.

W ub. niedzielę święciło Kółko Rolnicze z Witkowa 50-lecie swego istnienia, połączone z uroczystością poświęcenia sztandaru. A że w tym samym dniu przypadała wizytacja kościelna ks. biskupa Laubitza z Gniezna, Witkowo przybrało odświętny wygląd.

Z banderją konną i orkiestrą 69 p. p. na czele ruszono do kościoła, gdzie ks. biskup poświęcił sztandar, wygłaszając przytem piękne przemówienie. Po mszy św., którą odprawił ks. prob. Mrugaś z Niechanowa, udano się do sali Domu Katolickiego, gdzie odbyło się uroczyste zebranie, które zagaił długoletni prezes kółka, p. Walenty Stanek z Małachowa, witając ks. biskupa Laubitza, p. starostę Łyskowskiego, wiceprezesa zarządu wojew. W. T. K. R. p. Sobiecha z Kościana, delegatów i gości. Marszałkiem zebrania wybrano p. Sobiecha, który powołał do prezydjum p. J. Czabajskiego i K. Perlika jako sekretarzy i p. Kostenckiego z Nidomia i Roszaka z Trzemeszna na ławników.

Jako pierwszy zabrał głos ks. biskup, składając Kółku serdeczne życzenia oraz wzywając członków do intensywnej pracy w rolnictwie.

Sprawozdanie z 50-letniej działalności Kółka odczytał sekretarz Czabański. Zarząd Tow., liczącego obecnie 110 członków, składa się z prezesa p. Stanka Walentego, wicepr. p. Stanka Stanisława, sekretarza p. J. Czabajskiego, skarbnika p. M. Woźniaka i ławników p. J. Marciniaka i p. Fr. Garstki.

Długą litanję życzeń zapoczątkował starosta p. Łyskowski; następnie składali kolejno życzenia delegaci z miast i miasteczek okolicznych. Dalej przemawiali: p. Sobiech, p. Knast, p. Baranowski z Gniezna, p. Gaworzewski z Witkowa, p. Tułodziecki z Trzemeszna, p. Pokrzywnicka z Witkowa, p. Szczętkowski z Gniezna, p. Świerkowski z Witkowa, p. Dobraszówna z Witkowa i p. Fabiszak.

Po odczytaniu telegramów gratulacyjnych wręczył p. Sobiech w imieniu zarządu dyplomy zasłużonym członkom: p. Walentemu Stankowi p. Józefowi Graczykowskiemu z Witkowa i p. Marcinowi Gąsiorowskiemu z Mąkownicy. P. Stanek w imieniu własnem i kolegów złożył zarządowi podziękowanie.

Po skończonem posiedzeniu udano się w pochodzie z orkiestrą na czele do lokalu p. Kaźmierskiego na wspólny obiad, do którego zasiadło 250 osób. Po obiedzie zgromadzeni ruszyli do ogrodu Strzelnicy, gdzie aż do zachodu słońca odbywała się zabawa latowa. Na zakończenie odbyła się w sali p. Kaźmierskiego zabawa taneczna.

25-lecie Straży Pożarnej w Skórczu.

Ochotnicza Straż Pożarna w Skórczu obchodzi dnia 1 lipca 25-lecie swego istnienia. Program obchodu jest nast.: godz. 6 rano pobudka; godz. 6,30—9,30 dobrowolne ćwiczenia przy sprzętach do zawodów konkursowych i wykłady; 9.45: wymarsz do kościoła na nabożeństwo. Po nabożeństwie defilada na rynku i dekorowanie zasłużonych członków; 12-ta: wspólny obiad; 13,15: zawody konkursowe; 16-ta: koncerty ogrodowe; 20-ta: zabawa taneczna do rana w sali pp. Szwarca i Stentzla.

Wiadomości z Gniezna.

Osobiste. Prezydent Rzeczpospolitej zamianował dekretem z dnia 3 czerwca p. dr. Stanisława Tomaszkiewicza, dotychczasowego dyrektora sądu okręgowego w Gnieźnie, prezesem tegoż sądu.

Zabawa Tow. Robotników Polsko-Katol. odbyła się w ub. niedzielę w ogrodzie Strzelnicy. Niepewna pogoda spowodowała, że zabawa cieszyła się słabem powodzeniem.

Przedstawienie „Fircyka w zalotach" odbyło się w ub. sobotę staraniem maturzystów państw. gimnazjum, w sali hotelu Europejskiego. Aktorzy wywiązali się z zadania dość do-

Na piątkowem zebraniu Bractwa Strzeleckiego przyjęto na nowych członków pp.: J. Wysockiego, Z. Robińskiego, T. Rezulaka, W. Wilkansa, J. Cieślewicza, Z. Leśniczaka, I. Stelmaszyka, Fr. Nabożnego, Cz. Kaniastego, L. Bukalskiego, I. Waberskiego, St. Grabianowskiego i J. Jesiołowskiego. Uchwalono zmianę § 9 statutu o tyle, że nowych członków przyjmować będzie odtąd zarząd i rada zawiadowcza, a dopiero w razie nieprzyjęcia przez powyższe instancje, kandydat może odwołać się do walnego zebrania. W końcu pierwszy senjor p. Zakrzewski wezwał członków do wzię-

Na ufundowanie sztandaru dla 69 pp. złożyli w dalszym ciągu: p. Szulczewski z Lubowiczek 100 zł., p. Kubicki z Fałkowa 100 zł., p. Przybyszewski J. 100 zł., p. starosta Łyskowski 100 zł., p. Tomczak 50 zł., p. Zakrzewski 50 zł., p. dr. Pietrowicz 30 zł., p. Holka 25 zł., p. J. Szymański 25 zł., Furnrohrowa z Winiar 20 zł., p. Fr. Perlikiewicz 10 zł.

W niedzielę, dnia 24 bm. o godz. 1,15 w poł. odbędzie się w hotelu Europejskim w Gnieźnie zebranie Związku Obrony Wierzytelności. Ważne sprawy, m. in. wybór zarządu, komunikat w sprawie wydawania pisma „Wierzyciel", składki itd.

Święto pieśni odbyło się w Gnieźnie w ub. niedzielę w ogrodzie hotelu Francuskiego, z udziałem wszystkich miejsc. szkół powsz., szkoły wydziałowej i szkół z Kłecka i Sokolnik. Z pośród wykonawców wybił się na czoło chór szkoły wydziałowej, który pod batutą p. Wrzeszczyńskiego, oddał znakomicie trudny utwór „Stepy Akermańskie" Orłowskiego i „Tam w ogródecku" Kwaśnika. Również i reszta chóru wywiązała się z zadania doskonale. Publiczność naogół dopisała.

Konkurs eliminacyjny modeli-samolotów odbył się w ub. niedzielę na dziedzińcu koszar 69 p. p. Do konkursu stawiono 21 modeli, w tem 10 kadłubowych i 11 belkowatych. Lotów przepisowych zapisano 59 (najdłuższy 25,5 m. przy 9 m wysokości 6 sek czasu). W rezultacie jury, składającą się z pp.: wiceprezydenta Hensla, dyr. Fischera, Dąbrowskiego, Kupczyka, Grajety i Ogórkiewicza zakwalifikowało do wzięcia udziału w finale w Ławicy w dniu 24 bm. 3 modele z pośród kadłubowatych i 3 z pośród belkowatych.

Wycieczki w Gnieźnie. W ub. niedzielę bawiły w Gnieźnie aż 3 wycieczki: oficerów wyższej szkoły wojennej z Warszawy w liczbie 200 osób, rolników z Włocławka i drukarzy ze Związku „Grafja" z Poznania; ci ost. zwiedzili Katedrę, Dziekankę i Park miejski.

OKONIN. Wiec sokoli. Z inicjatywy prezesa p. Alojzego Kamrowskiego odbył się w ub. niedzielę wiec sokoli. Wiec zagaił i przewodniczył prezes okręgu III p. Kamrowski, który do pióra powołał p. Tomaszewskiego, a na ławników pp. Jabłońskiego, Nowackiego i Kopczyńskiego. Referat o zadaniach i pracach gniazd sokolich wygłosił sekretarz Przewodnictwa Dzielnicy p. St. Kunz. W dyskusji przemawiali p. K. Spiter i p. Figurski, odpowiadał p. Kunz. Uchwalono jednogłośnie założyć w Okoninie gniazdo sokole, do którego wstąpiło około 40 druhów. Do zarządu wybrano: prezesem p. Kazimierza Spitera, naczelnikiem p. Jabłońskiego, wiceprezesem p. Figurskiego (z Niewałdu), sekretarzem p. Tomaszewskiego Hipolita, zast. sekretarza p. Pawłowskiego Feliksa, skarbnikiem p. Karlińskiego Bernarda. ławnikami pp. Kopczyńskiego Józefa, Krajewskiego Józefa i Pruszkowskiego Alojzego. Pierwsze plenarne zebranie odbędzie się w czwartek 21 bm. o 8-ej wiecz. w lokalu p Diksy.

JANIA GÓRA, pow. świecki. W sąsiednich lasach państwowych nadleśnictwa Świekatówko znajdują się znaczne obszary łąk państwowych, które władze leśne w drodze licytacji wydzierżawiają najwięcej dającemu. Wydzierżawienie łąk odbywa się corocznie w czerwcu na pierwszy i drugi pokos trawy. Za czasu naszych zaborców, wydzierżawiały władze te łąki zawsze na okres 6 letni, a nie na rok. Na tem korzystało i państwo i dzierżawca, gdyż łąki utrzymano w wysokiej kulturze, przez co osiągano większą dzierżawę. Natomiast przy obecnym systemie gospodarki, łąki karłowacieją; siano jest mniej wartościowe. Zaznaczamy, iż łąki te rozdziela się na liczne parcele, które dzierżawią małorolni włościanie z okolicznych wiosek. Życzeniem szerokich mas małorolnych jest, aby wydzierżawić łąki na kilkuletni okres.

BRONISŁAW, pow Strzelno. Poświęcenie sztandaru. W niedzielę, 1 lipca br. obchodzi Tow. Powst. i Woj. w Bronisławiu podniosłą uroczystość poświęcenia sztandaru. Program uroczystości jest nast.: o godz. 3 powitanie i zbiórka wszystkich Towarzystw ze sztandarami w ogrodzie p. Walczaka, o godz. 9,30 wymarsz do kościoła, o godz. 11,30 uroczyste nabożeństwo w kościele parafjalnym i poświęcenie sztandaru. Po nabożeństwie wręczenie przez władzę sztandaru towarzystwu. Powrót do ogrodu, defilada, odznaczenie zasłużonych. O godz. 13-ej wspólny obiad żołnierski dla wszystkich, za opłatą 1 zł. O godz. 14 uroczyste zebranie. O godz. 16 koncert w ogrodzie, połączony z różnemi niespodziankami. O godz. 20 zabawa taneczna. Do komitetu wykonawczego weszli pp.: Filipiak L., Kolczyński W., Rosiński W., Kołodziejczak St., Gust St., Wierzbiński A., Kwiatkowski B., Skowron Fr.

GOŁAŃCZ. Jarmark W środę dnia 27. bm.

Z Grudziądza.

Zamknięcie kursów rolniczych. W środę dnia 20 bm. o godz. 4-tej po poł. w świetlicy żołnierskiej Polskiego Białego Krzyża, w koszarach Świętopełki, w 66 pp. przy ul. Chełmińskiej nastąpi zamknięcie kursu rolniczego P. B. K. Na program złożą się odpowiednie przemówienia, sprawozdanie, krótki egzamin i wręczenie świadectw. Goście mile widziani.

Nowoczesna reklama. Żywy manekin w oknie wystawowem. Bazar obuwia firmy Podgórski przy ul. Starej wystawił w oknie wystawowem żywy manekin, — młodą, sympatyczną osóbkę, która z gracją i wdziękiem reklamuje wyroby p. Podgórskiego.

Dekoracja okna wystawowego. Bardzo bogatą wystawę artykułów męskich zauważyliśmy w oknie wystawowem firmy „Gentleman" przy ul. J. Wybickiego (Rybi Rynek). Właściciel tej firmy, (znany działacz społeczny p. Czesław Nowacki), wszelkie artykuły męskie jak bieliznę wierzchnią i spodnią, krawaty, kapelusze, itd. poleca po wyjątkowo niskiej cenie.

Z Okręgu III. Dzielnicy Pomorskiej Sokoła.

W ub. piątek odbyło się plenarne zebranie zarządu okręgu III, które zagaił w nieobecności prezesa p. Alojzego Kamrowskiego, II. wiceprezes p. Florjan Federski. Na porządku obrad była m. in. sprawa ustalenia programu uroczystości ku czci prezesa Dzielnicy Pomorskiej z okazji jego 25-lecia pracy w Sokole. Uroczystość ta odbędzie się w piątek dnia 29 bm. w święto Piotra i Pawła. Program nast.: o godz. 8 rano zbiórka wszystkich towarzystw, należących do okręgu na dziedzińcu gimn. klasycznego. O godz. 8,30 ruszy pochód do kościoła seminaryjnego. O godz. 9 Msza św. na intencję solenizanta (którą odprawi ks. kapelan Turzyński), o godz. 10,30 pochód i defilada, o godz. 11-tej akademja w teatrze miejskim. Po południu o godz. 15-tej koncert orkiestry wojskowej, popisy, zawody itd. na boisku miejskiem. Wieczorem o godz. 20-tej zabawa pod „Złotym Lwem". Wszystkie gniazda sokole okręgu III. niewątpliwie stawią się licznie, aby wziąć udział w uroczystości i popisach okręgu III. Zarząd okręgu III. specjalnych zaproszeń do bratnich organizacyj (W. F. i P. W.) nie wysyła, lecz na tej drodze uprzejmie je prosi o poparcie tej imprezy, jak niemniej o wysłanie delegacyj.

Uroczystość otwarcia sezonu wioślarskiego w Grudziądzu.

Chrzest trzech nowych łodzi: „Zbyszko", „Gdynia", „Grudziądz".

Towarzystwem, które spełnia z należytym pożytkiem swą misję społeczno-sportową — i z tego tytułu zasługującem na gorliwe poparcie — niezaprzeczalnie jest niedawno w Grudziądzu założone tow. wioślarskie „Wisła".

Dnia 17 bm. towarzystwo „Wisła" obchodziło swój uroczysty dzień a mianowicie zapoczątkowanie sezonu wioślarskiego. Mimo kapryśnej i zmiennej pogody dnia niedzielnego, zebrała się na przystani wioślarskiej znaczna liczba miejscowej inteligencji. To przeważnie znajomi i krewni wioślarzy, asystujący miłej uroczystości poświęcenia nowonabytych trzech łodzi.

(Po mszy św., odprawionej przez kapelana towarzystwa, ks. Jaranowskiego w należytym ordynku wioślarze udali się przez miasto na przystań. Punktualnie o godz 11,30 wioślarze w swych skromnych, i mało pretensjonalnych mundurach ale zato jakże efektownych — ustawiają się w szeregu. Następuje podniesienie bandery na znak otwarcia sezonu. Przemawia prezes towarzystwa, dyr. inż. Jagodziński, witając w tym uroczystym dla wioślarzy dniu miłych gości. Dalej mówca podkreśla znaczenie sportu wogóle a w szczególności sportu wioślarskiego, który podnieca w nas zainteresowanie do tak aktualnego problemu jak morze, ku któremu winien być skierowany wzrok całego narodu. — Na wysuniętym cyplu nadmorskim, jakim jest Pomorze — specjalnie nasza uwaga winna być skierowana na zagadnienie, które stanowi jeden z zasadniczych programów naszej tendencji mocarstwowej.. (Piękne słowa prezesa towarzystwa, wypowiedziane do zgromadzonych, były odpowiednikiem tych nastrojów, które do życia powołały klub wioślarski).

Przemówienie swe mówca zakończył okrzykiem: „Na znak widomy otwarcia sezonu podnoszę banderę i niech nam ona powiewa na szczęśliwe jutro".

Wzbiła się ku górze bandera. Orkiestra gra: „Wisło moja, Wisło szara". Wioślarze salutują!

Następuje akt poświęcenia trzech łodzi: 1) „Zbyszko", 2) „Gdynia", 3) „Grudziądz". Ks. Jaranowski odmawia modlitwę i kropi łodzie wodą święconą, poczem wygłasza okolicznościową mowę. Przez cały czas aktu poświęcenia osada, która pierwsza wyruszy na przestrzenne fale Wisły — stoi z podniesionemi wiosłami na baczność. Przy każdej łodzi asystują chrzestni, którymi są: pani dyrektorowa Jagodzińska i pan prezydent Włodek, pani prezesowa Mar-

Po poświęceniu łodzi wioślarze wręczają chrzestnym matkom piękne bukiety kwiatów.

Uroczystość całą uświetnili swą obecnością: p. generał Rachmistruk, prezes rady miejskiej, mec. Szychowski, prezes kupiectwa pomorskiego p. T. Marchlewski, jak również p. generał Ładoś i p. gen. Kasprzycki.

Gości zaproszonych uprzejmi wioślarze przyjmują skromną przekąską.

O godz. 12,30 odbywa się defilada łodzi, którą odbierał p. generał Rachmistruk w otoczeniu prezesa p. Jagodzińskiego, wiceprezesa p. Chylewskiego i dyr. Andrzejewskiego. W defiladzie brała udział delegacja niemieckiego klubu wioślarskiego z Grudziądza.

O godz. 4 miły dancing wioślarski zakończył uroczystość otwarcia sezonu.

Klub wioślarski w Grudziądzu rozwija gorliwie działalność sportową a celowość istnienia tak pożytecznej placówki jest ponad wszelką wątpliwość ustalona. (es)

Starogard.

Na nadzwyczajnem walnem zebraniu „Koła Urzędników Sądowych w Starogardzie" w dniu 15 bm. uchwalono jednogłośnie następującą rezolucję:

Domagamy się:

1) Bezzwłocznego przyznania i wypłacenia pracownikom państwowym w ciągu czerwca br. zaległej różnicy między kwotą dodatku mieszkaniowego, wypłaconą w czasie od 1 stycznia do 30 czerwca br. a kwotą, która przypadłaby do wypłaty w tym czasie w razie podwyższenia stawek dodatku na mieszkanie w stosunku wzrostu komornego w domach, podlegających ustawie o ochronie lokatorów.

2) Wprowadzenia do budżetu na okres 1928-29 kwoty potrzebnej na podwyższenie uposażeń pracowników państwowych od dnia 1 lipca 1928 r. począwszy w wysokości 36 proc. ostatnio pobieranego uposażenia, a mianowicie 28 proc. z powodu wzrostu drożyzny oraz 8 proc. tytułem różnicy dodatku mieszkaniowego, oraz uzyskania pokrycia tego wydatku w ramach budżetu.

3) Ze względu na upośledzenie, jakiego urzędnicy sądowi doznają zarówno w ustaleniu tabeli stanowisk, jak i w procentowem rozmieszczeniu etatów w stosunku do innych resortów domagamy się:

a) procentowego rozmieszczenia etatów urzędniczych w Zarządzie Wymiaru Sprawiedliwości w ten sposób, by z ogólnej liczby etatów przypadło: na stopień VI 2 proc., na stop. VII 3 proc., na st. VIII 16 proc., na st. IX 22 proc., na st. X 25 proc., na st. XI 25 proc na st. XII 7 proc.
b) Zwiększenia ogólnej liczby etatów urzędniczych w sądownictwie.

Wyrażamy przytem nadzieję, że zarówno Rząd jak i Sejm uznają konieczność bezzwłocznego przyjścia z pomocą znajdującym się w skrajnym niedostatku pracownikom państwowym i uchronią stan urzędniczy od najniesłuszniejszej niechęci innych kół społeczeństwa.

PELPLIN. (Ostre strzelanie Tow. Przysposobienia Wojskowego.) Dnia 10 bm. o godz. 15 odbyło się strzelanie ostremi nabojami Tow. Przysposobienia Wojskowego w strzelnicy Bractwa miejscowego, przy udziale 60 członków pod kierownictwem kapitana Gzeli i zastępcy komend. p. Langego. Strzelanie odbyło się z wynikiem następ.: skarbnik Kisicki Franc. wystrzelił 42 piers.; p. Leppert Klem. 33 piers.; p. Mokwiński Jan 31 piers. Z młodzieży p. Ćwikliński Antoni wystrzelił 39 pierśc.

CHOJNICE. (Włamanie do zegarmistrza). W nocy z dnia 14. na 15. bm. włamali się nieznani dotychczas sprawcy do składu zegarmistrza Grossa i skradli biżuterję, wartości około 24.000 zł.

Poświęcenie sztandaru Tow. Powst. i Wojaków w Suminie, pow. Starogard.

Tow. Powstańców i Wojaków w Suminie pow. Starogard urządza w niedzielę dnia 8 lipca uroczystość poświęcenia sztandaru. Program uroczystości nast.: od godz. 9—10.30 przyjmowanie gości i delegacji na placu parkowym w Suminie; o godz. 10.45: zbiórka Towarzystw i odmarsz do kościoła; o godz. 11-tej: uroczyste nabożeństwo i poświęcenie sztandaru. Po nabożeństwie wręczenie sztandaru przez wyższą władzę wojacką, przysięga, defilada i pochód przez wioskę; o godz. 13-ej składanie życzeń, wbijanie gwoździ pamiątkowych (zamiast gwoździ, stosownie do rozkazu 10/26 dyplomy w formie telegramu kościuszkowskiego). Wspólny obiad żołnierski za opłatą 1 zł.; o godz. 16-ej koncert w parku miejscowym z różnemi niespodziankami. Wieczorem zabawa taneczna w sali p. Gołuńskiego.

Z sejmiku powiatu świeckiego.

Uchwalenie budżetu. — Likwidacja Banku Powiatowego. Delegaci do Związku Elektryfikacyjnego.

Świecie, 17 czerwca.

Dnia 14 bm. odbyło się w Świeciu zebranie sejmiku powiatowego, z dość obszernym porządkiem obrad. Zjechało się około 40 przedstawicieli powiatu. Przebieg dyskusji był spokojny i rzeczowy.

Budżet na rok 1928-29 został przez p. wojewodę zatwierdzony. Ożywiona dyskusja wyłoniła się w sprawie wyboru czterech członków do wydziału Związku elektryfikacyjnego Świecie - Chełmno - Toruń. W sprawie tej zabierali głos pp.: Borkowski z Nowego, Czajkowski z Płochocina, Lorkowski, Górny. Mówcy domagali się, ażeby do tego związku wysunąć najdzielniejszych kandydatów ze względu na rozszerzenie sieci elektrycznej. Na członków wybrano pp.: burmistrza Kostkę, burmistrza Jabłońskiego z Nowego, Czajkowskiego z Płochocina i Jana Czajkowskiego z Gruczna.

W dalszym toku obrad uchwalono statut o samoistnym podatku komunalnym od psów, według projektu wydziału powiatowego. Opłata za I-go psa wynosi 3 zł., za następnego 5 zł. Poza tem sejmik uchwalił współgwarancję na pożyczkę Związku Elektryfikacyjnego w wysokości 250.000 dol. Sejmik uchwalił statut komunalnej Kasy Oszczędności pow. świeckiego w myśl wydziału.

W następnym punkcie dyr. Donarski zdał sprawozdanie z działalności zlikwidowanego Banku Powiatowego, który został złączony z Powiatową Kasą Oszczędności pod nazwą „Komunalna Kasa Oszczędności powiatu świeckiego". Dyr. Donarski w swym pięknie opracowanym i wyczerpującym referacie wskazał na trudności finansowe, w jakich bank znalazł się podczas dewaluacji, która to dewaluacja pożarła cały majątek, lecz dzięki wysiłkom bank stanął na dobrych podstawach finansowych. Sprawozdawca wskazał na cały szereg innych trudności, które przezwyciężono. Tak więc powiedzieć można, że działalność Banku Powiatowego była nadzwyczaj owocna. Według zestawionego bilansu czysty zysk dla powiatu wynosi 81.419 zł.

P. starosta wyraził podziękowanie p. dyr. Donarskiemu za jego wytężoną pracę około rozwoju banku. Rada uchwaliła z osiągniętego zysku pewną tantjemę dla głównych kierowników Banku a także i dla p. starosty. Jednakże p. starosta zrezygnował z zaofiarowanej gratyfikacji, przeznaczając tę sumę na rzecz czytelni. Sejmik wszakże stanął na innem stanowisku a mianowicie na tem, że praca musi być wynagrodzona a niewątpliwie p. starosta Kowalski dobrze się zasłużył około rozwoju powiatowych instytucyj finansowych.

W dalszym ciągu obrad zatwierdzono bilans komunalnej Kasy Oszczędności. Sprawozdanie z Kasy Oszczędności złożył dyr. Zakrzewski. Dodatkowy budżet został uchwalony według projektu wydziału powiatowego.

Tczew.

„Rewja Poznańska" w Tczewie. W ub. czwartek zawitał do nas zespół artystów z Poznania, który wystąpił w Hali Miejskiej z „Rewją". Jeżeli chodzi o ogólną ocenę wstępów, to stały one na zwykłym poziomie kabaretowym. Publiczności zebrało się niewiele.

Wianki. Tradycyjny ten obchód przypada w tym roku na sobotę dn. 23 bm. Organizacją zajmie się, jak w latach ub. specjalny komitet obywatelski, pod protektoratem Sekcji Ligi Morskiej i Rzecznej w Tczewie. Współudział biorą towarzystwa Wioślarskie, „Sokół" i inne. Zaznaczyć wypada, że zarówno „Sokół" jak i wioślarze przygotowują wiele ciekawych niespodzianek. Program podany zostanie w najbliższym czasie.

Dwóch braci tonie jednocześnie w nurtach Wisły. Dnia 13 bm. dwóch braci Dunajskich w Rybakach (około Sobków) wyjechało na Wisłę łódką łowić ryby. Nagle łódź się przechyliła i chłopcy wpadli do wody i utonęli. Zwłoki jednego z chłopców wydobyto, drugiego dotychczas nie odnaleziono.

Gadatliwość ich zdradziła. Pewien amator rybołówstwa, zamieszkały przy ul. Reja, wybrał się wieczorem z wędkami na ryby. Napotkawszy jednak w wodzie dwie kładki napełnione rybami, własność pewnego rybaka w Żuławach, wyjął najpięk- [...] nadzwyczajny. Połowica jego rozniosła wieść o szczęśliwym połowie swego męża. Dowiedział się o tem poszkodowany rybak, który pociągnął go do odpowiedzialności za przywłaszczenie.

Cyganie w Tczewie porastają w pierze. Od kilku tygodni osiedli na krańcach miasta cyganie, którym musi się bardzo dobrze powodzić, albowiem nie myślą wcale opuścić nas. Dowodem intratnego zajęcia ich jest chociażby fakt, że przed kilku dniami zasiedli sobie w łożach cyrku na przedstawieniu. Mężczyźni zajmują się przeważnie pobielaniem naczyń kuchennych, a cyganki zarabiają na łatwowierności naszych pań.

Nareszcie struna pękła. W dniu 12 bm. Izba Karna w Starogardzie rozpatrywała sprawę dobrze zorganizowanej bandy złodziejskiej, która w Tczewie pod komendą niej. Fr. Kłosa okradała wagony towarowe, wyciągając z nich przeważnie spirytualja, wina lub kosmetyki. Sąd skazał podsądnego na rok więzienia.

Przepadł bez wieści. Od dnia 11 bm. poszukują rodzice 14-letniego syna swojego, który do obecnej chwili nie powrócił do domu. Młody Mróz (nazwisko chłopca) miał na sobie niebieskie spodnie, a na głowie czapkę gdańską.

Z rynku. Przeciętne ceny z ostatniego targu: masło 2—2,40; jajka 2,40- 2,60 za mendel; mięsa pozostały w cenach, taryfą urzędową objętych; sałata 20—30 groszy za

Z Torunia.

Nocny dyżur ma do dnia 22 bm. włącznie apteka pod Orłem, Rynek Staromiejski.

Z Teatru Pomorskiego. W środę dnia 20 bm. o godz. 8.15 wiecz. po raz trzeci niezwykle efektowna 3-aktowa operetka Kollo p. t. „Marietta", która na dwu pierwszych widowiskach wstępnym bojem zdobyła wypełnioną po brzegi widownię, oklaskującą z entuzjazmem doskonałą grę artystów z pp. Leonowicz, Okszańską, Waczyńską, Zdzitowieckim, Ilcewiczem, Balcerzakiem i Aleksym na czele, oraz wielce urozmaiconą rewję i pomysłowe ewolucje baletowe, wykonane przez zespół pod przewodnictwem sióstr Ł. i G. Piechotówien.

Legja Inwalidów Wojsk Polskich. Miesięczne zebranie odbędzie się w czwartek dnia 21 bm. o godz. 7 wiecz. w lokalu p. Kadukowskiego przy ul. Kopernika 26. Ze względu na ważność spraw przybycie wszystkich członków konieczne. Sympatycy mile widziani.

Specjalne pokazy roślin i kwiatów na Pomorskiej Wystawie Ogrodniczo-Przemysłowej w Toruniu. Komitet Pomorskiej Wystawy Ogrodniczo-Przemysłowej chcąc jak najbardziej zobrazować wysoką kulturę naszego ogrodnictwa urządza w czasie trwania wystawy specjalne pokazy poszczególnych działów ogrodnictwa i tak: od 28—31 lipca — pokaz róż, kwiatów letnich, roślin doniczkowych dekoracyjnych. Od 11—15 sierpnia — pokaz produkcji miłośników ogrodnictwa z osobnem oddziałem dla ogrodnikarzy szrajberowskich, zarówno czynnych jak ogrodników dworskich. Od 1—5 września — pokaz dekoracji zastawy stołowej dla pań i zakładów gastronomicznych oraz pokaz wiązanek koszów bukietowych, wieńców itp. Od 15—17 września — pokaz georgin (dalij) i kwiatów jesiennych. Od 29 września — 4 października — pokaz owoców i warzyw, złocieni i roślin doniczkowych.

Za eksponaty oraz dekoracje przeznacza się nagrody — medale złote, srebrne i dyplomy. Oprócz nagród komitetu przewidziane są nagrody honorowe państwowej Pom. Izby Roln., Zw. Ogrodniczych i cały szereg nagród w gotówce, upominkach, rzeczowych.

Za jeden złoty fortepjan. Stow. Urzędników W. R. Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu za zezwoleniem Dyrekcji Loterji Państwowej, urządza loterję fantową, z której czysty zysk przeznacza na założenie kasy oszczędności, mającej być podstawą do zdobycia funduszów na budowę domu urzędniczego. Piękny i wzniosły ten cel, jakoteż wspaniałe i drogocenne fanty, jak fortepjan, pokój sypialny, motocykl, dryling, maszyna do szycia, radjo aparat 4 lampkowy z głośnikiem, dubeltówka, rower, aparat fotograficzny, serwis porcelanowy na 12 osób, i 900 innych cennych fantów, zachęca obywatelstwo do wykupienia losów, przez co tem samem umożliwi się Stow. Urzędników Dyr. Lasów Państwowych zrealizowanie ich planów. Ciągnienie losów nastąpi dnia 18. lipca br. Cena losy 1 zł., które nabyć można w księgarniach, sklepach monopolowych i u członka komitetu p. Szczepanowskiego, ul. Pod Krzywą Wieżą 14.

Co grają w kinach?

„Corso" z powodu remontu na przeciąg kilku dni zamknięte.

„Światowid" wyświetla dramat erotyczny, osnuty na tle życia damy z półświatka, p. t. „Romans uwodzicielki". Ponadto nadprogram.

„Pan" daje wielki dramat obyczajowy w 10 aktach p. t. „W spelunkach Rio", przedstawiający kobiety jako agentki handlarzy żywym towarem. W roli głównej Vivian Gibson. Do tego nadprogram.

„Lux" demonstruje zabawną komedję ekscentryczną w 7 aktach p. t. „Klub starych młodzieńców". W roli głównej Blanche Mehaffey i komik amerykański Gleen Tryon. Ponadto komedja „Więzień wbrew woli".

Ze zlotu okręgowego w Tucholi.

Borowiacy otrzymali piękne boisko sokole.

(Od własnego sprawozdawcy Dzien. Bydg.).

(s) Ubiegłej niedzieli gościła Tuchola po raz drugi liczne rzesze sokole, które przybyły do tego miasta na 9-ty zlot okręgowy. Mimo niepogody zjazd miał przebieg imponujący i przyczynił się wielce do rozgłosu idei sokolej, a to głównie dzięki sprężystej organizacji uroczystości.

Na szczególną uwagę zasługuje sposób wyżywienia 300 osób. Mianowicie zarząd okręgowy podjął, co się rzadko zdarza, wielki trud zbierania funduszu oraz naturalij, aby umożliwić najszerszym warstwom udział w 2-dniowym zlocie. Przyznać należy, że udało mu się to w całej pełni i będzie wzorem dla innych okręgów.

Zlot rozpoczął się już w sobotę po południu zawodami lekko-atletycznemi. Wieczorem zebrano się w hotelu p. Marjanowskiego, gdzie uczestnicy przyjmowani zostali kolacją oraz mieli możność wzajemnego poznania się. O godz. ½12-tej udali się wszyscy na spoczynek, a mianowicie dla zamiejscowych sokołów przygotowanych było aż 170 kwater, co dobitnie świadczy o ofiarnojci społeczeństwa tucholskiego.

W niedzielę wczesnym rankiem zgromadziła wszystkich pobudka. O godz. 6-tej już rozpoczął się dalszy ciąg zawodów, poczem odbyła się generalna próba ćwiczeń wolnych. W cienkich swoich ubraniach sportowych sokoli wystawieni byli na deszcz i dotkliwy chłód, nie tracili jednak ducha. Tymczasem zebrały się na rynku ze sztandarami miejscowe organizacje, jak Bractwo Strzeleckie, Podoficerowie Rez., Wojacy, Robotnicy Katoliccy, Handlowcy, Kolejarze i Tow. Śpiewu św. Cecylji, poczem barwnym pochodem przy dźwiękach orkiestry I. baonu strzelców z Chojnic udali się na boisku przy gazowni. Tam ustawiony był ołtarz polowy. Mszę św. odprawił kapelan Sokolstwa Pomorskiego ks. Turzyński z Gdyni. Po przemówieniu okolicznościowem tenże kapłan poświęcił boisko, które „Sokół" miejscowy przy pomocy władz i społeczeństwa urządził na dotychczasowym Placu Sportowym. Znamienny jest napis nad wejściem do boiska, który brzmi: Kto z nami a zgodnie, cześć temu i czołem — kto przeciw, sokoli mu szpon!

Po nabożeństwie zagaił zlot prezes okręgowy p. Szczepański i powitał zebranych, m. in. starostów powiatów tucholskiego i chojnickiego, ppułk. S. G. Kawińskiego, o-

prasy, organizacyj i społeczeństwa, tudzież zarząd dzielnicy w osobach prezesa Samolińskiego, dr. Majowej i naczelnika Makowskiego. Zlot witali następnie prezes Związku Samoliński, prezes „Sokoła" miejscowego dr. Prais, burmistrz p. Saganowski i starosta p. Tollik. Ten ostatni wniósł trzykrotny okrzyk na cześć Rzplitej, poczem zgromadzenie rozwiązano. Sokoli udali się do ogrodu p. Skórki, gdzie uraczono ich smaczną grochówką sporządzoną w kuchni polowej.

Dalszym ciągiem uroczystości był wspaniały pochód, w którym brała dzięki chwilowej pogodzie, udział prawie cała ludność Tucholi. Przygrywała pięknie orkiestra sokola z Czerska, a za sztandarami kroczyły karne szeregi sokołów i sokolic z Chojnic, Czerska, Sępólna, Tucholi, Rytla, Kamienia, Żalna, Łęgu, Kiełpinia, Lubni, Brus itd. Komendę miał naczelnik okręgowy Reszka. Pochód szedł ulicami aż pod starostwo. Naprzeciw poczty władze organizacyjne odebrały defiladę. Udano się znowu na boisko, aby pokazać społeczeństwu, na czem polega praca „Sokoła" i jakie ona daje wyniki. Na program pokazu składały się ćwiczenia wolne, zawody jednostkowe, reje kolarskie, ćwiczenia popisowe na przyrządach (sensację budziły ćwiczenia akrobatyczne druhów Weilanda i Freia). Pod wieczór ogłoszone zostały wyniki i rozdane nagrody, poczem nastąpiło zamknięcie zlotu.

Zakończeniem pięknej imprezy sokolej były zabawy taneczne na salach p. Skórki i Browaru.

CHEŁMNO. (Powiesił się). W nocy z dnia 17 na 18 bm. popełnił samobójstwo przez powieszenie niejaki Edw. Kanne. Czyn samobójczy dokonał w stajni przy żłobie.

KRONIKA

Bydgoszcz, dnia 20 czerwca 1928 roku.

KALENDARZYK.

Dziś: Sylwerjusza, Florentyny.
Jutro: Alojzego Gonzagi, Albana.
Wschód słońca o godz. 3,36.
Zachód słońca o godzinie 20,27.

DYŻUR NOCNY W APTEKACH.

Od poniedziałku 18 bm. do poniedziałku 25 bm. dyżurują:
1) Apteka pod Koroną, ul. Dworcowa,
2) Apteka pod Niedźwiedziem, ulica Niedźwiedzia.

Wypożyczalnia książek „Lektor", ulica Gdańska 141, otwarta codziennie od godziny 8 rano do 6 wieczór. Telefon 1739.

Piszą nam:

Jestem człek cichy i wszelkiemu stworzeniu chętnie się ustępujący z drogi. Odkąd jednak po ulicach poznańskich szaleją samochody, przed którymi uciec możnaby co najwyżej pod ziemię, od tej chwili moją powłokę cielesną zabezpieczyłem u Vesty na wypadek złamania mi kości, poturbowania mięsa, wstrząsu mózgu, lub wypłoszenia duszy z ciała.

Czasy podłe — i raz stało się tak, że zalegałem z ratą. A na to Vesta wystosowała do mnie upomnienie, że „jeśli po upływie dwóch tygodni nie zapłaci pan winnej kwoty, wówczas upada obowiązek Vesty do wypłaty jakiegokolwiek odszkodowania".

Na to od biedy zgoda. Nie płacisz premji, to nie dostaniesz odszkodowania. Dura lex, sed lex. Twarde prawo, ale prawo — mówili Rzymianie:

Pisze jednak Vesta dalej:

„Zaznaczamy przytem, że po upływie owych dwóch tygodni, może Vesta w razie dalszego zalegania ściągnąć składki zaległe wraz z kosztami i procentami na drodze sądowej".

Więc jakże to jest? Vesta ma prawo ściągać premje w drodze egzekucyjnej, ale równocześnie ma prawo odszkodowania nie płacić?

Byłem z tem u trzech mędrców w prawie uczonych, których się wulgarnie adwokatami nazywa. Ale i oni oświadczyli, że jest to dziwoląg prawniczy, bardzo korzystny dla Vesty, ale mniej korzystny dla jej biednych klijentów.

TEATR MIEJSKI.

Dziś zawsze entuzjastycznie przyjmowana **„Księżna Cyrkówka"** Kalmana.

W czwartek wznowienie pięknej opery komicznej Planquet'a **„Dzwony z Corneville"**.

W piątek dla Towarzystwa Uniwersytetu Robotniczego **„Róża Stambułu"** L. Falla. Początek o godz. 7,30 wieczorem. Wszystkie bilety sprzedane.

W sobotę i niedzielę z powodu tradycyjnych Wianków teatr będzie zamknięty.

W pełnych próbach głośna operetka **„Miłość Cygańska"**.

— **Poświęcenie nowych sztandarów organizacyj bydgoskich.** W przyszłą niedzielę odbędzie się poświęcenie sztandaru IV. Drużyny Harcerskiej im. J. Kilińskiego w Bydgoszczy. — W tym samym dniu odbędzie Związek Polskich Rzeźników Hali Miejskiej w Bydgoszczy uroczystość poświęcenia sztandaru.

— **Ś. p. Zalewska i Szwed zmarli od ran.** Dowiadujemy się, że ofiara tragedji, jaka się rozegrała ubiegłej niedzieli w Fordonie, panna Agnieszka (nie Franciszka, jak mylnie podano) Zalewska zmarła w poniedziałek w lecznicy powiatowej na Bielawkach od ran zadanych jej przez Szweda. Szwed zaś, sprawca tego nieszczęścia, zmarł również w szpitalu na Bielawkach następnego dnia we wtorek.

— **Konferencja wywiadowcza** dla rodziców, opiekunów i mistrzów uczni Szkoły Przemysłowo-Dokształcającej w Bydgoszczy odbędzie się w niedzielę 24 bm. o godz. 12 w południe w głównym gmachu szkolnym, ul. Chwytowo 12.

— **Pod uwagę odpowiednich czynników.** Mieszkańcy ulicy Dworcowej oraz przechodnie uskarżają się, że wybieranie śmieci z podwórzy domów odbywa się rano o godz. 8-mej, jak to miało miejsce w domu pod nr. 18 b przy tejże ulicy, gdzie tumany kurzu, jakie przy tej czynności powstają są wprost nie do zniesienia. Czyby więc nie można czynności tej załatwiać wcześniejszym rankiem, kiedy jeszcze ruch nie jest tak ożywiony? Wskazanemby to było także ze względu na hygjenę, jak i na wygodę mieszkańców.

— **P. Antoni Repka**, z zawodu stolarz, zamieszkały przy ul. Racławickiej, nie jest identyczny z oszustem, o którym pisaliśmy w niedzielnym numerze. W odnośnym wypadku chodziło o Alojzego Repkę, zamieszkałego przy ul. Gdańskiej.

— **Siostry Elżbietanki** z ul. Petersona 2 urządziły w niedzielę dn. 17 bm. majówkę z dziećmi z ochronki do Strzelnicy. Udział rodziców był bardzo liczny. Siostry Elżbietanki czują się w obowiązku serdecznie podziękować pp. kolejarzom za łaskawe udzielenie bezpłatnie doborowej orkiestry, oraz szanownej publiczności, która się przyczyniła do uświetnienia zabawy, składają staropolskie „Bóg zapłać".

— **Zamiast kwiatów** na trumnę ś. p. Edwarda Woyniłłowicza złożyli pp. inż. Karolostwo Tomczyccy na kuchnię dla inteligencji 50 zł.

— **Pedagogjum Wielkopolskie, Zduny 7.** Sekretarjat szkoły jest czynny codziennie od godz. 8 do 11 rano. Egzaminy do klas przygotowawczych odbędą się 22 i 23 bm. od godz. 8—1. Do klas gimnazjalnych 27, 28 i 29 bm. od godz. 8—1.

— **Z Miejskiej Szkoły Handlowej.** Egzamin wstępny odbędzie się 26 bm. o godz. 8 rano.

— **Ostre strzelanie.** W dniach 21 i 22 bm. od godz. 4 do 13 przeprowadzać będzie 62 p.p. Wlkp. na strzelicy bojowej 15. Dyw. Piech. (plac ćwiczeń w Jachcicach) ostre strzelanie.

— **Zakończenie 5-miesięcznego wieczornego kursu handl. przy Miejskiej Szkole Handlowej** odbyło się w sobotę 16 bm. o godz. 19-tej. Następujący słuchacze uzyskali świadectwo ukończenia: Bobrowiczówna Marja, Bukoltówna Helena, Fokciński Józef, Kruszyńska Leokadja, Leśniewska Helena, Lipczyński Antoni, Mroczyńska Marja, Parczyńska Leokadja, Rutkowski Dezydery, Stankiewiczówna Eugenja, Wróbel Tomasz, Krośnicka Janina, Spychalski Bronisław. Ośmiu kandydatów przeznaczono do egzaminu uzupełniającego. Ponadto ukończył z wynikiem chlubnym kurs księgowości b. naczelnik urzędu skarbowego w Bydgoszczy, rzecznik podatkowy p. Franciszek Chmarzyński.

— **W San Francisco U. S. A.** zmarł Amerykanin niemieckiego pochodzenia Eduard I. A. Zilke, pozostawiając poważny spadek. Wymieniony rzekomo urodził się dnia 30 lipca 1866 r. w Bydgoszczy. Wobec braku testamentu i bezpośrednich spadkobierców wchdzą jako spadkobiercy ewentl. krewni zamieszkali w Polsce. Osoby, które mogą udowodnić spokrewnienie z zmarłym, zechcą się zgłosić w Miejskim Urzędzie Policyjnym, ul. Grodzka 32 pokój 7a w godzinach urzędowych.

— **Znalezione kury.** P. Walenty Fagasiński, zamieszkały przy ul. Koźmiana 1, znalazł dnia 18 bm. w polu za ulicą Myśliwską, ukryty w życie worek drelichowy, we wnętrzu którego znajdowało się siedem żywych kurcząt — sześć czarnych i jedno pstrokate. Kurczęta te może odebrać prawy

Obchód Wianków

w Bydgoszczy

odbędzie się

w sobotę, 23. b. m.

na Brdzie przy moście Gdańskim.

Szczegóły w afiszach.

— **Pogrzeb ś. p. Bronisławy z Sobotów Niedbalskiej.** W ub. niedzielę złożono na starym cmentarzu na wieczny spoczynek zwłoki żony zasłużonego na bydgoskim terenie obywatela, Michała Niedbalskiego, członka kilku towarzystw miejscowych, m. in. Tow. Śpiewu „Halka“ i Tow. Przemysłowców, honorowego prezesa „Sokoła I. W pogrzebowym pochodzie ruszyły wszystkie towarzystwa, których p. Niedbalski jest członkiem, a dalej wielkie rzesze współczujących z domu żałoby, Wełniany Rynek 15. Kondukt prowadził ks. Fiedler. Nie wygłoszono żadnych przemówień nad mogiłą, bo taka była wola zmarłej, odznaczającej się zawsze wielką skromnością. Mnóstwo wieńców, okrywających świeżą mogiłę, jest najlepszym dowodem sympatji i miłości, jaką cieszyła się zmarła. Stroskanemu mężowi i w smutku pogrążonej rodzinie zasyłamy wyrazy serdecznego współczucia.

— **Pod wpływem alkoholu.** Nie dobrze się zabawił w ub. sobotę w nocy Bronisław Zielke, szewc z zawodu. Będąc bowiem w dobrze podchmielonym stanie, wszczął awanturę w restauracji p. Muhza przy rogu ul. Pomorskiej i Cieszkowskiego, wybijając przytem szybę okna wystawowego. Dla uspokojenia i wytrzeźwienia osadzono go w areszcie policyjnym.

— **Liceum Handlowe Koedukacyjne Izby Przemysł.-Handlowej** w Bydgoszczy przyjmuje wpisy: 1) do **liceum handlowego** (dwuletniego) uczniów i uczenice z ukończeną klasą szóstą szkoły ogólno-kształcącej lub szkołą wydziałową; 2) na **roczny kurs handlowy** żeński uczenice z ukończoną klasą szóstą szkoły ogólno-kształcącej lub szkołą wydziałową; 3) na **roczny kurs handlu drzewem i ziemiopłodami** absolwentów pełnej szkoły średniej ogólno-kształcącej jako słuchaczy zwyczajnych. Słuchacze nadzwyczajni muszą posiadać przynajmniej sześć klas szkoły ogólno-kształcącej; 4) na **roczny kurs handlowo-administracyjny** (dla kandydatów na urzędników przedsiębiorstw państw. i samorządowych) absolwentów pełnej szkoły średniej ogólno-kształcącej jako słuchaczy zwyczajnych. Słuchacze nadzwyczajni muszą posiadać przynajmniej sześć klas szkoły ogólno-kształcącej. — Adres: Bydgoszcz, ul. Królowej Jadwigi 17.

— **Awanturnik.** Do restauracji p. Libelty przy ulicy Kościelnej przybył w ub. sobotę w nocy Józef W., zamieszkały przy ul. Różanej, żądając wydania mu wódki, a gdy trunku nie otrzymał z powodu zakazu sprzedaży w tym dniu alkoholu, wywołał wielką awanturę, która się następnie przeniosła na ulicę. Awanturnika aresztowano i osadzono w areszcie.

— **Niegodziwy mąż.** Pewien robotnik, zamieszkały przy ulicy Lubelskiej, przybywszy w nocy z 18 na 19 bm. do domu w pijanym stanie pobił dotkliwie swoją żonę, znajdującą się w brzemiennym stanie, tak, że dopiero sąsiedzi wyrwali nieszczęśliwą z rąk rozjuszonego męża. Niegodziwego męża oddano w ręce policji. Tym razem tylko nie wymieniamy nazwiska, w nadziei, że się to nie powtórzy.

— **Hańba sprzedawczykom!** P. Kaźmierczak, właściciel składu „Gentleman“ przy ul. Mostowej, sprzedał swój interes żydowi zagranicznemu Grychendlerowi. To sprzedawczykostwo należy napiętnować jak najostrzej!

Poświęcenie sztandaru Towarzystwa Śpiewu „Dzwon“.

W ub. niedzielę, Tow. Śpiewu „Dzwon“ obchodziło uroczystość poświęcenia sztandaru, połączoną z rocznicą swego 5-lecia.

O godz. 11 rano członkowie Tow. „Dzwon“ oraz liczne delegacje bratnich towarzystw ze sztandarami i z orkiestrą 62 p. p. na czele udały się w pochodzie do kościoła Św. Trójcy.

Mszę św. odprawił ks. Dąbrowski, który też dokonał poświęcenia sztandaru, wygłaszając przytem od ołtarza serdeczne przemówienie. Rodzicami chrzestnymi byli pp.: wiceprez. dr. Chmielarski, drowa Marta Iłowiecka, drowa Zielińska, prezes Rady miejskiej Beyer, Kaszubowski, Łuczkowski, St. Pałaszewski, Sentkowski, Zdzisław Rybicki, senjor towarzystw Sosnowski, rektor Stelmach, prezes Konf. Prezesów Władysław Matecki, Gierszewski i M. Mandrych.

Pienia liturgiczne podczas Mszy św. wykonało Tow. Śpiewu „Moniuszko“ pod batutą p. Fr. Masłowskiego.

Po skończonem nabożeństwie nastąpił pochód z nowo poświęconym sztandarem na czele do Resursy Kupieckiej, gdzie odbyło się uroczyste zebranie, które rozpoczęto odśpiewaniem przez chór Tow. „Dzwon“ pod batutą p. Wittstocka pieśni Nowowiejskiego p. t. „Leć pieśni...“.

Zebranie zagaił prezes towarzystwa p. Cegielski, witając przedstawicieli władz, stowarzyszeń, prasy oraz bratnich towarzystw. Na przewodniczącego powołano prezesa okręgu kół śpiewaczych p. Gutkowskiego, który następnie udzielił głosu sekretarzowi towarzystwa p. Józefowi Bednarkowi, poczem p. B. zdał sprawozdanie z 5-letniej działalności towarzystwa. Pierwsze konstytucyjne zebranie towarzystwa odbyło się dnia 2 lutego 1923 r.. Pierwszym prezesem był p. Pazgreta, istotny założyciel towarzystwa.

W roku bieżącym patronat nad towarzystwem objął ks. Szymański, prezesem zaś wybrano p. Cegielskiego, a dyrygentem w miejsce p. A. Lampkowskiego, który z powodu choroby zmuszony był ustąpić, wybrany został p. Wittstock. Obecnie towarzystwo przygotowuje się do konkursu, który odbędzie się dn. 24 bm. w Bydgoszczy. Towarzystwo liczy 80 członków.

Po sprawozdaniu, które przyjęte zostało rzęsistemi oklaskami, przewodniczący rozdał dyplomy zasłużonym członkom towarzystwa. Pierwszy dyplom otrzymał b. dyrygent p. Alfons Lampkowski, następnie p. Marta Grelewiczówna, prezes Cegielski; zaś publiczną pochwałę otrzymały pp.: Marja Słaboszewska i Irena Wódkowska.

W dalszym ciągu programu senjor p. Sosnowski, jako ojciec chrzestny, wręczył nowopoświęcony sztandar prezesowi towarzystwa „Dzwon“, wygłaszając przytem odpowiednie przemówienie.

Nastąpiło składanie życzeń. Przemawiali pp.: Beyer, Konarski, Pałaszewski, Matecki, Jeske, Drzewiecki, Budułarski, Eichstedt, Maudrich, Hęciak, Splitt, Grajnert, Kaszubowski, Bąk, Bukowiecki, Gutkowski, Stasicki oraz przedstawiciele towarzystw śpiewackich „Szopen“ i „Arion“.

Zakończono tę piękną uroczystość odśpiewaniem przez chór T-wa „Dzwon“ pieśni „Wesele sieradzkie“, a następnie przez zebranych pieśni „Boże coś Polskę“.

Wieczorem odbyła się w salach Resursy kupieckiej ochocza zabawa taneczna która trwała do rana.

Z wycieczki do Chełmna.

Już w sobotę ub. budziły sensację 2 statki olbrzymy, przybyłe z Tczewa, na których „wielka Bydgoszcz“ miała wyruszyć do Chełmna i to w niedzielę dnia 17 bm. Powiadamy „wielka Bydgoszcz“, gdyż istotnie mimo niepogody w wycieczce tej, organizowanej przez Tow. Przyjaciół Szkoły Oficerskiej, wzięło udział około 700 uczestników. Z pieśnią na ustach „Kiedy ranne wstają zorze“ wyruszyły dwa statki do Brdyujścia i Chełmna. W doborowem gronie wycieczkowiczów podróż uprzyjemniały dwie orkiestry wojskowe, patefony no i wyborne śniadanie (gratis), które przygotowały panie z komitetu wycieczkowego. Przyjazd nastąpił o godz. 11½. W pochodzie ze sztandarem (własność statku) z 2-a orkiestrami wyruszono do strzelnicy, budząc wielkie zaciekawienie wśród mieszkańców tego starożytnego grodu. Po krótkim odczycie prof. Orłowskiego o historji miasta, rozpoczęło się zwiedzanie, które przerywał raz po raz padający deszcz. Rozpoczęły się też poszukiwania za obiadami dla tylu wycieczkowiczów. Najlepiej wyszli ci, którzy „odkryli“ skromną restaurację t. zw. „Radziecką“, gdzie za 1,90 zł dawano wspaniały obiad. Powracano o godz. 4 po poł. Na staku było bardzo wesoło, przedewszystkiem tańce... śpiewy chóralne, popisy orkiestry, no i karcięta, wieczorem ognie bengalskie Za obfity podwieczorek (również gratis) należy się paniom z komitetu serdeczne podziękowanie, zaś pp. Krahlowi i Idzikowskiemu — za zorganizowanie wycieczki. Przystań bydgoską powitano o godz. 10 wiecz. śpiewem „Wszystkie nasze dzienne sprawy“. Skutek tej propagandowej, wspaniałej wycieczki jest ten, iż do p. Idzikowskiego (księgarnia przy ul. Gdańskiej) zgłasza się bardzo wielu nowych członków Tow. Przyjaciół Szkoły Oficerskiej.

— **Prawdopodobny przebieg pogody w Polsce:** W północno-wschodniej części Polski jeszcze pogoda zmienna, z przelotnemi deszczami i chłodno. Słabnące wiatry zachodnie na zachodzie i południowe z południa Polski. Po krótkotrwałem przejaśnieniu, ponowny wzrost zachmurzenia. Lekkie ocieplenie, przy słabszych wiatrach miejscowych, lecz już na Śląsku i w Pomorskiem możliwe deszcze.

— **Pielgrzymka z Bydgoszczy do Częstochowy i wycieczka do Krakowa i Wieliczki.** Z kancelarji parafji św. Trójcy donoszą nam: W poniedziałek 25 bm. o godz. 16,35 wyruszy pod kierownictwem ks. prob. Skoniecznego pielgrzymka z Bydgoszczy do Częstochowy, połączona z wycieczką do Krakowa i Wieliczki. Pielgrzymka pojedzie przez Toruń — Łowicz — Skierniewice. Powrót z Krakowa do Bydgoszczy nastąpi w sobotę, dnia 30 bm. o godz. 15,58. via Częstochowa—Skierniewice. Zgłosiło się 227 uczestników. Noclegi w Częstochowie i Krakowie są zarezerwowane. Cena noclegów na siennikach wynosi 1 zł. (W Krakowie sienniki bez poduszek). Cena za łóżko od 1,50 do 2 zł. Obiady w Krakowie od 80 gr począwszy. Zaleca się zabrać koc i nieco żywności na drogę. Zbiórka wszystkich pielgrzymów 25 bm. o godz. 15 przy kościele św. Trójcy. Każdy uczestnik pielgrzymki winien wylegitymować się swojem pokwitowaniem wpłaconych kosztów podróży, poczem otrzyma oznakę pątniczą. Bez oznaki pątniczej wykluczone jest przyłączenie się do pielgrzymki. Osobnych uwiadomień do uczestników pielgrzymki nie wysyła się.

— **Chować lepiej pieniądze.** Dnia 16 bm. skradziono na dworcu kolejowym w Bydgoszczy, p. Mardcinowi Garszteckiemu z Paterki pod Nakłem, portfel z zawartością 850 zł gotówki, oraz wykaz osobisty i inne dokumenty. P. Garsztecki miał portfel schowany w zewnętrznej kieszeni ubrania, dlatego z łatwością „specjalista“ mógł go skraść.

— **Zginęła dziewczynka.** W ub. poniedziałek zginęła 8-letnia Karola Czarnikówna, która wraz z matką przybyła do Bydgoszczy z Solca Kujawskiego. Jest blondynką, oczy ma ciemne. Ubrana jest w brozowe wypłowiałe palto, półbuciki i zieloną czapeczkę. Adres: pp. Turkowscy, ul. Toruńska 178.

— **Na kościół w Szwederowie.** Na wezwanie **p. Jurkiewicza,** składam na kościół w Szwederowie 5 zł i proszę p. Władysława Kordowskiego, zam. przy ul. Jackowskiego 24 i p. Franciszka Batkę, zam. przy ul. Fordońskiej 68 o naśladowanie tak chwalebnego celu. (—) **Ignacy Świerkowski.**

— **Umysłowo chory.** W ub. sobotę przytrzymano na dworcu kolejowym w Bydgoszczy jakiegoś 58-letniego osobnika, robiącego wrażenie, że jest upośledzony na umyśle, który udawał przytem głuchoniemego. Przy badaniach policyjnych okazało się, że o ile udawał głuchoniemego, to jest on rzeczywiście cierpiącym umysłowo. Utrzymuje on, że jest emerytowanym sekretarzem pocztowym w Berlinie, przybył tutaj do swej rodziny, która istotnie zamieszkuje w Świeciu i został na kolei okradziony z dokumentów osobistych. Policja odstawiła go do urzędu opieki społecznej.

— **Z zemsty za odmówienie sprzedaży wódki.** W ub. niedzielę około godz. 8 wieczór dwóch awanturników w osobach Zygmunta Belki i Stanisława Zgorzelskiego, będących bez stałego miejsca zamieszkania i bez zajęcia, napadli na restaurację „Niespodziankę“ przy ulicy Toruńskiej i poczęli rzucać do jej wnętrza kamienie wagi 4—5 funtów. Wybili oni tym sposobem 20 okien oraz zniszczyli wnętrze lokalu. Ujęci przez policję, tłumaczyli się, że był to akt zemsty z ich strony nad właścicielem restauracji p. Dzierżanowskim, za to, że ten nie chciał im sprzedać wódki.

— **Kradzież beczek.** Niejaki Maks Gerth obiecujący 19-letni młodzieniec, począł się specjalizować w kradzieży beczek i to w ten sposób, że kradł on w różnych firmach próżne beczki i ażeby je łatwiej sprzedać, fałszował stemple z nazwiskami „A. Pytliński, Bydgoszcz“, oraz „St. Sławiński, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 3a“, wypisywał sobie poświadczenia i przedstawiał je kupującym owe beczki firmom. Został on ujęty, a poszkodowani winni zgłaszać swe pretensje w komisarjacie I P. P. przy Nowym Rynku 1.

Egzaminy z ukończenia kursów drogeryjnych.

W dniu 17 bm. odbył się w Miejskiej Szkole Handlowej egzamin z ukończenia kursów drogeryjnych i dyplomowy na drogerzystów. Przewodniczył p. Bolesław Kiedrowski w obecności delegata Kuratorjum Okr. Szk. p. radcy inż. Szopowskiego, delegatów decernatu szkolnego Związku Drogerzystów w Poznaniu pp.: Gładysza (prezes Związku) i Czachowskiego (dyrektor szkoły drogeryjnej w Poznaniu), oraz członków komisji szkolnej pp.: Kotlęgi, Cylkowskiego, Kaźmierczaka i Kłosińskiego, jakoteż zaproszonych gości pp.: Konarskiego, przedstawiciela „Dziennika Bydgoskiego“, Bożeńskiego i Antczaka apl. asyst. urzędu badania środków spożywczych. Egzaminowali pp.: prof. Belina-Wójcikiewicz, kierownik kursów i prof. Janiszewski, magister farmacji, dyrektor urzędu badania środków spożywczych.

Do egzaminu zgłosiło się 34 kandydatów, z których dwóch nie dopuszczono, siedmiu egzaminu nie złożyło, 25 zaś uzyskało dyplomy na drogerzystów, a mianowicie: Brückmann Konrad, Dopierała Ignacy, Drzewiecki Wiktor, Dywicki Edwin, Filipski Tadeusz, Gólski Paweł, Kleininger Rudolf, Jagielski Ludwik, Jesionowski Tadeusz, Karamucki Władysław, Karnowski Alojzy, Konikowski Paweł, Kościński Brunon, Krause Stefan, Kupski Leon, Mańkowski Stefan, Niklaus Wilhelm, Pazgreta Alojzy, Płóciniak Józef, Pękała Alfons, Schmidt Leon, Szmańda Walerjan, Szady Henryk, Tomczyk Bernard, Tuleja Jan.

Handel drogeryjny jest działem, który wymaga wiele wiadomości, aby go dobrze prowadzić, to też na kursach wykładane są przedmioty: botanika ogólna, farmaceologja roślinna, chemja ogólna, chemja drogeryjna, fizyka, wiadomości o truciznach, ustawodawstwo handlowe, prace laboratoryjne i inne. Komisja szkolna z prezesem p. Bolesławem Kiedrowskim na czele, zadając sobie niemało trudu nad wykształceniem młodych drogerzystów, aby w przyszłości mogli stanąć do walki z trudnościami, jakie ich czekają w życiu. P. Kiedrowski senjor tutejszych drogerzystów dba nietylko o fachowe wykształcenie młodzieży, ale również o to, aby ich uczynić dzielnymi obywatelami.

W najbliższej przyszłości kursy mają być zamienione na trzyklasową szkołę drogeryjną, do której przyjmowani będą uczniowie z ukończoną szóstą klasą gimnazjalną.

— **Przypominamy,** że dziś w Kasynie Cywilnem o godz. 7,30 odbędzie się popis uczniów konserwatorjum muzycznego p. Winterfelda.

— **Narodowa Organizacja Kobiet.** Zarząd N. O. K. zaprasza swe członkinie na waln. zebranie, które odbędzie się w środę dnia 20 bm. o godz. 5 w mieszkaniu p. Dr. Jaworowiczowej, ul. Św. Jańska 18.

PROGRAM W KINACH.

KRISTAL. Tajemnice zamczysk są ulubionym tematem reżyserów filmowych, nie mniej ciekawią takiej treści obrazy publiczność, która żądna nadzwyczajności, podąża na takie filmy. Przypuszczać należy, że **„Tajemnica zamku Rochester“** tem bardziej obudzi zainteresowanie, gdyż film ten z Olafem Fönss i Eweliną Holt w głównych rolach jest pierwszym, w którym temat przeprowadzony jest konsekwentnie, w precyzyjnej reżyserji, na tle malowniczej i bogatej wystawy. Nadprogram farsa dwu-aktowa i tygodnik.

NOWOŚCI z dniem dzisiejszym występuje z premjerą potężnego filmu p. t. **„Najsprytniejszy złodziej świata“**, z Lucjano Albertini i Hansem Mierendorfem w rolach głównych. Treść obrazu zachwycająca, wystawa pierwszorzędna.

MARYSIENKA. Dziś premjera pełnej życia, szopek, miłosnych żartów, komedji p. t. **„Gwałtu, co się dzieje!“** z Haroldem Lloydem w roli głównej oraz nadprogram.

CORSO wyświetla dziś premjerę wielkiego dramatu sensacyjno-salonowego w 2 serjach równocześnie (całość), p. t. **„Przygoda w nocnym expresie“**. Główną rolę kreuje ulubieniec publiczności, Harry Peel.

Z ŻYCIA TOWARZYSTW.

Klub mandolinistów „Lutnia“. Nadzwyczajna lekcja odbędzie się w czwartek, 21 bm. w Domu Czeladzi, przy dworcu.

Tow. Polsko-Katol. Robotników parafji Św. Trójcy. Pogrzeb członkini naszej, ś. p. Balbiny Kruczkowskiej odbędzie się w czwartek, 21 bm. o 5-ej po poł. z domu żałoby, Podgórna 23.

K. S. „Brda“. Dziś, w środę o 5-ej trening sekcji piłki nożnej na boisku przy 6-tej śluzie.

Tow. Uczniów Kupieckich. Zebranie zarządu dziś w środę 20 bm. o 8-ej wiecz. w sekretarjacie Związku Prac. Kupieckich przy ul. Mazowieckiej 43. Zebranie plenarne w piątek, 28 bm. o 8-ej wiecz. w hotelu Lengninga. Na porządku obrad ważne sprawy. Uprasza się wszystkich członków o liczne i punktualne przybycie.

Tow. Kredytowo-Oszczędnościowe w Bydgoszczy, Sp. z. o. p. Jutro 21 bm. o 8-ej wiecz. informacyjne zebranie w hotelu Lengninga, ul. Długa 56, na które wszystkich członków i gości uprzejmie zaprasza zarząd.

Związek Młodzieży Pracującej „Jedność“. Zebranie informacyjne w sprawie wycieczki do Starogardu odbędzie się w czwartek 21 bm. w sali „3 Maja“ przy Placu Piastowskim, o 7-ej wieczorem.

Tow. Młodych Polek „Zorza“ urządza zebranie Kółka Eucharystycznego w czwartek, o godz. 7-ej wiecz. w szkole Henryka Sienkiewicza.

S. M. P. „Promyk“. Dziś, w środę o 7-ej nadzwyczajne zebranie oddziału starszego i młodszego w salce parafjalnej.

Nadzwyczajne zebranie wszystkich właścicieli piekarń odbędzie się w czwartek 21 bm. o 4-ej po poł. w lokalu Strzelnicy. Na porządku dziennym podatek obrotowy.

S M. P. „Gwiazda“ (męsk.). W środę, 20 bm. zebranie zarządu o 8-ej wiecz.; w czwartek o 7-ej zebranie miesięczne.

K. S. „Amator“. Jutro, w czwartek po poł. trening jak zwykle na stadjonie miejskim.

XXI. Okręg Kół Śpiew. Zebranie komisji zabawowej w środę, 20 bm. w Strzelnicy o 7-ej wieczorem. Komplet konieczny.

Koło śpiewu „Chopin“. Lekcja dziś, w środę, nie odbędzie się. Następna lekcja w środę, 27 bm.

Sokół III. Wzywa się wszystkich druhów oraz druhny o przybycie na ćwiczenia w środę i czwartek. Czołem! — Naczelnik.

Baczność, szoferzy! Przypomina się, że zebranie Związku Szoferów odbędzie się dziś, 20 bm. o 8-ej wiecz. w sali „Harmonji“, ul. Marcinkowskiego. Uprasza się o liczny udział, gdyż omawiane będą sprawy ze zjazdu szoferów w Grudziądzu.

Plenarne zebranie Bydgoskiego Klubu Wioślarek odbędzie się w czwartek, 21. bm. o godz. 7-ej wiecz. punktualnie w szałasie. Po zebraniu plenarnem — zebranie sekcji pływackiej. Komplet członków konieczny.

Oddział kolarzy „Sokół“ V. W czwartek, o godz. 7,30 wiecz. zebranie w sali p. Wicherta (Stara Bydgoszcz). Z powodu ważnych spraw, jak uczestnictwo w wiankach 23 bm. i wyścigi 24 bm., komplet pożądany.

Klub mandolinistów „Lutnia“. Lekcje odbywają się regularnie we wtorki i piątki o godz. 8-ej wiecz. w Domu Czeladzi. Z powodu udziału w obchodzie wiankowym uprasza się członków czynnych o punktualne przybycie. Miesięczne zebranie odbędzie się w piątek po lekcji.

Tow. śpiewu Św. Wojciecha. Plenarne zebranie 21 bm. w czwartek o godz. 7,30 wiecz. w małej salce Domu Katolickiego. Komplet konieczny.

Tow. Kupców Detalistów branży spożywczej Zamówienia oraz gotówkę na cukier oraz wszelkie inne dotychczasowe artykuły przyjmuje nieodwołalnie do czwartku południa Bank Ludowy, Stary Rynek 11, tel. 927—938. (14864

Tow. Pomocników Fryzjerskich. W czwartek 21. bm. o godz. 8,15 wiecz. w lokalu p. Mellera, pl. Piastowski nadzwyczajne zebranie na które się zaprasza wszystkie koleżanki oraz kolegów nie należących do naszego Towarz.

Półroczne walne zebranie Koła Ch. D. Bydgoszcz—Śródmieście

odbędzie się w czwartek, dnia 21 bm. o godz. 7½ wiecz. w sali „Ogniska“ przy ul. Jagiellońskiej.

Po sprawozdaniu i uzupełniających wyborach zarządu referat sytuacji politycznej.

Kalendarzyk zebrań Ch. D.

Zebranie Koła Chrz. Demokracji Bydgoszcz-Północ odbędzie się w środę, dnia 20. bm. o godz. 6,30 wieczorem w lokalu p. Mellera przy placu Piastowskim. Na porządku obrad referat i cały szereg ważnych spraw organizacyjnych.

Zebranie zarządów bydgoskich kół Chrz. Demokracji odbędzie się w piątek, dnia 22. bm. o godz. 6,30 wieczorem w sekretarjacie okręgowym przy ulicy Dworcowej nr. 2.

Bank Polski płacił dnia 20 czerwca za:

dolary amerykańskie	8,85—8,84
funty szterlingów	43,33
franki szwajcarskie	171,19
franki francuskie	34,91
marki niemieckie	212,20
guldeny gdańskie	173,20
szylingi austrjackie	124,94
liry włoskie	46,68
korony czeskie	26,31

CENY TARGOWE W BYDGOSZCZY

dnia 20 czerwca.

Mięso: wołowina 1.20—1.50, wieprzowina 1.30—1.60, słonina 1.50—1.60, baranina 1.20, cielęcina 1.00—1.40.

Nabiał: jaja 2.20—2.30, masło 2.10—2.20, śmietana 2.20—2.40, ser 40—45.

Drób: kurczęta (para) 3.00—5.00, kury 3.00—5.00, gęsi 6.00—8.00, kaczki 4.00—5.00, gołąbki 0.90—1.00.

POLECENIA

Płyty
gramofonowe, najnowsze szlagiery: „Nie bój się mamy", „Gdzie jest Twój tata smarkata", „Ja Pana też", „Ali baba", „Siadaj Pan", „Idź Pan spać", „Niech Pan nie buja Halleluja", „Daj buzi", „Typki z Qui - pro - Quo", „Boublitski", „Trink, trink Brüderlein trink", „Bambulajka". L. Kiełpiński, J. Trocki, Jezuicka 17. (16047

Farbowanie brwi
włosów, rzęs na trwałe poleca Zakład fryzjerski dla pań i panów, Dworcowa nr. 91. 8816

Fasonowanie
kapeluszy damskich i męskich. Bydgoszcz, Pomorska 22/23. (16081

Łóżka
dębowe na sprzedaż ewtl. kompletne sypialnie na zamówienie wykonuję tanio i dobrze. Wiatrakowa 4. stolarnia. (16076

SPRZEDAŻE

Wielki wybór
majątków miejskich, wiejskich, młynów parowych, motorowych i wodnych popoleca „Stella", Dworcowa nr. 64. (8824

Folwark
800 mórg z młynem wodnym, elektrycznem oświetleniem, ze żniwami, martwym i żywym inwentarzem za 340.000 zł. sprzeda Popławski, Toruń Wielkie Garbary 14. 16066

Wielki wybór
majątków ziemskich poleca „Polonja" Bydgoszcz Dworcowa 17, telefon 698. Nowe zlecenia pożądane. (8828

Willę 16032
komfortową 7 pokoji, duży ogród tanio sprzeda biuro Cieszkowskiego 17.

Dom
II-piętrowy piekarnia, 2 morgi ogrodnictwa. Dochód miesięczny 450 zł. Cena 32.000 zł. Duży wybór gospodarstw, domów, will. Szarek, Dworcowa nr. 90. (8820

Dom
fabryczny II-piętrowy w centrum z interesami, dochód 1.600 zł. miesięcznie, cena 120.000 zł., wpłaty 75.000 zł. Dom piętrowy nowy z ogrodem cena 9.000 zł. i dużo innych na korzystnych warunkach poleca „Stella", Dworcowa nr. 64. (8823

Skład
tytoniowy i artykułów piśmiennych, dobrze zaprowadzony w ruchliwym punkcie korzystnie na sprzedaż. Oferty do filji Dz. Bydg pod „Tytoń". 8801

Hel
pensjonat korzystnie do odstąpienia. Zgłoszenia: „Muszelka", Hel. (16051

Rzeźnictwo
z całkowitem urządzeniem natychmiast na sprzedaż. Oferty pod „2839" do filji Dz. Bydg. Toruń. (16063

Dom
z warsztatem kołodziejskim 30 lat w jednych rękach stosowny także dla stolarza lub rencisty, miasto powiatowe, z powodu wyjazdu bardzo korzystnie sprzedam lub wydzierżawię domek o 4 pokojach, podwórze z drzewami owocowemi. L. Preuhs, Gniew, probostwo 1—2. (13406

Kolonialkę
sprzedam. Zgłoszenia u gospodarza Całka, Hermana Frankego 3. 16038

Dom
przy wpłacie 15.000 na sprzedaż. Gdzie wskaże Dz. Bydg. 14998

Wózek
dla 2 dzieci dwusiedzeniowy sprzedam, ul. Poznańska 13, podw. lewo. 14981

Łóżko
dziecięce na sprzedaż. Plac Wolności 3, I ptr. 8797

Leżanki
pierwszorzędne sprzeda tanio Tapicernia Bocianowo nr. 17. (8833

Żużel
bezpłatnie odda Wielkopolska Papiernia, telefon nr. 1151 i 1137. (16040

Motocykl
2 cylindrowy 3 P. S. na sprzedaż. Gdańska 117, I. piętro lewo. (16042

Pianino
mało używane sprzedam korzystnie. Koerdt, Król. Jadwigi 4b. (8822

Maszyna
na sprzedaż. Ul. Kaszubska 14, I p. lewo. (8818

Trociny 8821
do wędzenia oddam za bezcen. Unji Lubelskiej 2.

Skrzypce
na sprzedaż. Toruńska 187 w stolarni. 14995

Fortepjan
korzystnie na sprzedaż. Wzgórze Dąbrowskiego 3. 14997

Bufet i kredens
tanio na sprzedaż. Toruńska 6, Ginter. 14999

Rower 16033
męski na sprzedaż. Nowodworska 40, w podw.

2 stare 14844
łóżka, 2 stoły oraz płaszcz na sprzedaż. Zgł. Dworcowa 15a, I piętr. lewo między godz. 5—6 po poł.

Żniwiarkę
marki „Doering" „Ideal" oraz kuchnię kompletną tanio do nabycia. Antoni Zaremba, zakład mechaniczny, Koronowo, Łokietka 3. (14958

Okazyjnie i tanio
sprzedam kilka sukien krepteszynowych, tamże poszukiwana służąca z gotowaniem i prasowaniem sztywnej bielizny. Podwale 20 I p. lewo. 14966

Motorówka
motor Ford szybkobieżna natychmiast na sprzedaż. Toruń, Mickiewicza 112. I p. (16065

Samochód
ciężarowy Pirce-arow, 3 tonowy na pełnych gumach w bardzo dobrym stanie rejestrowany tanio natychmiast na sprzedaż. J. Wróblewski, Bydgoszcz Dr. Emila Warmińskiego nr. 10. Tel. 350. 16089

Dwie
świeżo poocieleniu krowy z cielętami na sprzedaż. Kaźmierczak, ul. Ruska 16 16088

KUPNA

Poszukuję
kamienicy w Bydgoszczy w centrum miasta bez długu z wolnym interesem i mieszkaniem. Pośrednicy wykluczeni. Zgł. do Dz. Bydg. pod nr. „5. A." 14964

Poszukuję willę
z komfortem lub dom, warunek centralne ogrzewanie, ogród i wolne 5-pokojowe mieszkanie, może być całkowita spłata. „Polonia" Bydgoszcz, Dworcowa 17, tel. 698. (8827

Łodzie
dwie zakupi natychmiast demontaż mostu przez Wisłę. Inżynier Muszyński — Opalenie. 16062

LEKCJE

Niemiec
poszuknje początkujących lekcji języka polskiego, najchętniej u nauczyciela. Łask. zgł. z podaniem pretensji do Dz. Bydg. pod „B. R". (14970

POSADY WOLNE

Buchaltera
dobrze obeznan. z książkowością, oraz uskuteczniania bilansów potrzebuje zaraz Oddział Warszawskiej Instytucji Ubezpieczeniowej. Oferty wraz z życiorysami i odpisami świadectw nadsyłać pod „Sumienny" do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2. (16070

Młodszego
pomocnika stolarskiego, władającego obu językami do objazdu i dostawy mebli na stałe poszukuje Otto Domnick, Bydgoszcz, Wełniany Rynek 7. (14992

Bajcera
na meble i poljera na stałe poszukuje Otto Domnick, Bydgoszcz, Wełniany Rynek 7. (14994

Kucharza-kucharkę
tylko z pierwszorzędnemi świadectwami poszukuje od 1 lipca 1928. Kasyno Oficerskie 16. Pułku Ułanów Plac Poznański. 14963

Dzielną
fryzjerkę poszukuję ul. Kościelna 7. (16077

Młodszy
czeladnik krawiecki potrzebny. Plac Poznański nr. 10. (16083

Inteligentna
pani, władająca językiem niemieckim i polskim w słowie i piśmie, biegła stenografistka i stenotypistka może się natychmiast zgłosić. Otto Pfefferkorn, Bydgoszcz, Dworcowa 94. (16080

Apteka
pod Lwem Bydgoszcz-Okole przyjmie elewa (kę) z maturą oraz siłę pomocniczą biegłą także w taksowaniu recept. 16034

Kto
pragnie polepszyć swój byt przez lekkie podróżowanie, zarobek 20—30 zł dziennie niech zgłosi się osobiście z dowodami tożsamości od 10 — 1 i 4 — 6 u dyr. Bauera Bydgoszcz, Dworcowa 59 parter. (8814

Sprzedawcy
do lodów potrzebni. Zrzeszenie Cukierników. Ulica Zduny 11. (8829

Poszukuję
inkasenta z kaucją do 1.500 zł. kierowniczki ekspedycji z kaucją 1.000 zł. Oferty do filji Dz Bydg. Dworcowa 2 pod „67". 14982.

Dzielnych
murarzy na trwałą pracę wstawi zaraz Budownictwo Jan Ossowski Bydgoszcz. Pomorska 27. 8817

Dzielny fryzjer
damski i fryzjerka zaraz lub później potrzebny. Paul Kroenke, Dworcowa nr. 1a. (16084

Pomocnika
fryzjerskiego poszukuję zaraz za dobrem wynagrodzeniem. B. Sikorski, ul. Gdańska 21.

Dzielnego
pomocnika tapicerskiego na stałe zatrudnienie poszukuje zaraz Otto Domnick, Bydgoszcz, Wełniany Rynek 7. (14993

Stenotypistka
pisząca biegle na maszynie, władająca językiem polskim i niemieckim możliwie z stenografją poszukiwana zaraz przez większe przedsiębiorstwo. Oferty z odpisem świadectw do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2, pod „Z.L.10". 8813

Dziewczę
zdrowe, silne, uczciwe, najchętniej sierota do lat 16 potrzebne zaraz do dziecka na małe miasteczko na prowincji. Zgł. do Dz. Bydg. pod „Dziewczę". 14967

Chłopak 8832
do pracy potrzebny. Fabr. Szczotek Gdańska 41, podw.

Chłopiec
do kręgielni, który już był czynny potrzebny. Resursa Kupiecka, Jagiellońska. 16074

Chłopca
do posyłek przyjmie Pralnia Chemiczna, Grunwaldzka 141. (14990

2 fryzjerki
poszukuję na stałą posadę. Płaca tygodniowa 25—35 złotych i wolne utrzymanie. Zakład fryzjerski dla pań i panów, Jeziorski, Chojnice, ul. Człuchowska nr. 14. (16053

Służąca
uczciwa potrzebna. Marcinkowskiego 10, parter prawo. 14996

Dziewczę
do prac domowych, umiejąca cośkolwiek więznąć. Górska, Plac Poznański 5. 16048

Służącą
do wszystkiego poszukuje Apteka, Bydgoszcz-Okole Grunwaldzka 143. 16037

Dziewczyna
do dziecka od 14—15 lat może się zgłosić. Śniadeckich 37. 8830

POSADY POSZUKUJĄ

W kroju
wykwalifikowana krawcowa poszukuje odpowiedniej posady. Łask. oferty proszę skierować do Dz. Bydg. pod „Samodzielna". 14987

Krawcowa
która dobrze i szybko szyje wszelką garderobę damską i dziecięcą (taksamo i reperuje) poszukuje zajęcia, też na wyjazd i jako pielęgnarka. Łask. oferty proszę do Dzien. Bydg. pod „O. H. O." 14988

Absolwent
z ukończoną prywytną szkołą handlową szuka posady biurowej w większym majątku lub przedsiębiorstwie jako początkujący. Zgłosz. Inowrocław, J. Polus, Świętokrzyska 63. (16091

Szelistka (16043
biegła w swym zawodzie poszukuje posady w Bydgoszczy lub na prowincji. Zgłoszenia pod „Szelistka" do Biura ogłoszeń IRO, Hermana Frankego 3.

Syn
porządnych rodziców chce się wyuczyć jako ślusarz-mechanik ewtl. za drukarza. Of. do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2. pod „C. G." 8825

Za kaucją
3000 do 4000 zł poszukuję bufetu na rachunek. Zgłoszenia pod „Fachowiec" do „Par", Bydgoszcz, Dworcowa 72. (16039

Panienka
poszukuje zaraz lub później posady jako gospodyni u samotnego pana, posiad. długoletne świadectwa, tylko w Bydgoszczy. Oferty do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2, pod

Panna
z dobrej ziemiańskiej rodziny, pracowita, zna pod każdym względem gosp. miejskie i wiejskie, kocha dzieci szuka posady wyręczycielki lub samodzielnej. Łaskawe oferty do filji Dz. Bydg. Toruń, pod „Wyręczycielka". 16064

Pomocnik
z branży kolonialnej i restauracji poszukuje posady odpowiedniej. Zgł. do filji Dziennika w Grudziądzu pod „Pomocnik" 16060

DZIERŻAWY

Wydzierżawię
restaurację z kawiarnią z dobrem urządzeniem przy głównej ulicy, do tego 5 pokojowe mieszkanie od 1. lipca. Zgł do Dz. Bydg. pod „Restauracja A. F." 16050

Skład
próżny z przyległym pokojem poszukuje fryzjer wprost od gospodarza. Of. pod „A. T. G." do Dzien. Bydg. 16071

Do wynajęcia
kilka ubikacji lecz tylko na mniejszą fabrykację spokojną lub biuro oraz stajnię. Apteka Bydgoszcz Okole, Grunwaldzka 143. 16036

MIESZKANIA

Mieszkanie
2 pokoje w centrum oddam korzystnie. Of. pod „Gospodarz" do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2.

Mieszkanie
2 pokoje z kuchnią, remontowane dla starszej rodziny od gospodarza. Wiad. „Norma", Gdańska 24.

Mieszkanie
umeblowane 3 pokoje z kuchnią z powodu wyjazdu zaraz na sprzedaż. Gdzie? wskaże Dz. Bydg. 16073

Mieszkanie
4 pokojowe z elektrycznością, łazienką, balkonem, słoneczne, na pryncypalnej ulicy, próżne lub częściowo umeblowane poszukuję natychmiast. Warunki według umowy. Zgł. do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „Słoneczne". 8786

POKOJE

Za pokój
udzielę lekcji w zakresie gimnazjum. Zgł. do filji Dzien. Bydg. Dworcowa 2 pod „Królewiak". (8805

Poszukuję
pokoju niedaleko Dworcowej. Zgł. do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „Student". (8804

Przyjmę
uczni na stancję z utrzymaniem. Toruńska 184, II

Pokój
umeblowany z osobnem wejściem wynajmę. Król. Jadwigi 13, I ptr. lewo. 8819

2 pokoje
słoneczne, kuchnia, meble w Inowrocławiu odstąpię zaraz. Of. do Dz. Bydg. pod „2500". (14965

Pokoju
poszukuję, okolica Plac Teatralny, z używaniem pianina. Of. do Dz. Bydg. pod „Z. K." (16079

Pokój
umeblowany zaraz do wynajęcia. Św. Trójcy 10, Siuchnińska. 16087

RÓŻNE

Ostrzeżenie!
Bez mego zezwolenia nie wolno zadzierżawić piekarni, względnie mieszkania od p. Z. Dulceta, ul. Kujawska nr. 104. Domachowski, właściciel. (14815

Oddam
na własne dziewczynkę 6 mies., ochrzconą i zdrową. Zg. do Dzien. Bydg. pod „Oddam". (14523)

Ostrzeżenie!
Ostrzegam przed nabyciem hipoteki od Aleksaudra Dudy w Bydgoszczy, ulica Dworcowa nr. 2, która została bez mej wiedzy i zgody zapisana na przezemnie nabytych nieruchomości Chojnice karta nr. 871, 858 929, 984, 1406 przez jego rodziców, ponieważ taka pretensja Aleksandrowi Dudzie i jego rodzicom dopóki długów hipotecznych ni wykreśli, nie przysługuje. Jakób Stryszyk Chojnice. (16058

Kto
wypożyczy 1.000 zł. na hipotekę nieruchomości. Adres wskaże Dz. Bydg. 16078

Ostrzeżenie!
Ostrzegam przed odnajęciem mieszkania od p. Hyzorek, Sowińskiego 17 także niepozwalam na przyjęcie sublokatora. F. Nowacki. 16068

Zawiadamiam
że w domu moim przy ul. Śniadeckich 41 nie pozwalam moim lokatorom trzymać sublokatorów. Właścicielka, Marja Cicha. (8826

Młody
piesek (Rehpintscher), czarny uciekł. Oddać za wynagrodzeniem ul. Pomorska 27, I piętro. 8831

MATRYMONJALNE

Właściciel
ziemski, 1400 mórg, Pomorze, wdowiec, 38 lat, wyższego zwrostu, poszukuje inteligentnej żony z majątkiem 100—150 tys. zł. Sprawę traktuje się serjo, dyskrecja zapewniona. Łask. zgłosz. z fotografją uprasza się do Dziennika Bydgoskiego

WYŚCIGI KONNE

z totalizatorem urządzane przez **Wielkopolskie Towarzystwo Wyścigów Konnych** odbędą się **w Bydgoszczy na torze wyścigowym w Małych Kapuściskach** 14570
w dniach **29 czerwca 1-5-8-12-15-19-22-26 i 29 lipca 1928 r.**

Obrońca prywatny

załatwia wszelkie, choćby najtrudniejsze sprawy sądowe, karne, procesowe, spadkowe, hipoteczne, waloryzacyjne, kontraktowe, spółkowe, najmu, podatkowe itd., ściąganie należności i udziela porady prawnej.

St. Banaszak,
Bydgoszcz,
Cieszkowskiego 2. Tel. 1304.
Długoletnia praktyka.

POLECENIA

Fotografja
legitymacyjna 1 zł, 6 pocztówek 3 złote wykonuje „Wiol", Sienkiewicza 44. 8698

Meble
Jadalnie, sypialnie, pokoje męskie i różne meble w wielkim wyborze od najwykwintniejszych do pojedynczych. Ceny i warunki najkorzystniejsze. Dobrzyński, Długa 4. (14280

Fortepjany
pianina stroi, naprawia i odnawia po niskach cenach Paweł Wicherek, stroiciel fortepjanów, ul. Grodzka nr. 16, róg Mostowej, tel. 273. 14851

MEBLE
Najtańsze źródło zakupu w wielkim wyborze kompletnych pod gwarancją dęb.: jadalni, sypialni, pokoi męskich, kuchni oraz mebli pojedyńczych, także wyściełane solidnego wykonania własnych warsztatów na dogodnych warunkach poleca Ignacy Grajnert, Bydgoszcz, ul. Dworcowa 8, telefon 1921. 9574

Masło
kakaowe 1 funt 3.00 zł. poleca Tani Sklep Toruń. ul. Kopernika 30. 14912

Meble!
Przy dogodnych warunkach polecam: kompl. pokoje męskie, kluby, jadalnie, sypialnie, kuchnie jako też pojedyncze meble, szafy, stoły, łóżka, krzesła, kanapy, fotele, biurka, lustra i inne przedmioty.
Piechowiak, ul. Długa 8. Tel. 1651.

Jadalnie
sypialnie dębowe, orzechowe, meble pojedyńcze, kuchnie, lustra wprost z fabryki, także na raty poleca najtaniej Fabryka Mebli, Dr. Emila Warmińskiego 10. 14609

Leżanki
kanapy i materace najtaniej i pod gwarancją sprzedaje tylko Andrzej Nowak, ul. Podgórna 28, róg Welniany Rynek. (2848

Pasy,
gobeliny, sprężyny, jute, szpagaty, plusze, oraz wszelkie artykuły tapicerskie po cenach konkurencyjnych poleca U. Dykert, Bydgoszcz, Długa 45 I. Tel. 1934. (12073)

Poszukuję
prace murarskie i wykonuję wszystkie reperacje. Oferty pod „Murarz" do Dz. Bydg. 14960

SPRZEDAŻE

Dom
masywny, nad szosą, z morgą ogrodu, 10 min. od stacji kolejowej a $1/2$ godziny od miasta powiatowego, nadający się na każde przedsiębiorstwo na sprzedaż. Zgłoszenia do adr. Dz. Bydg [illegible]

150 mórg
pszennej ziemi od niemca ładny dom mieszkalny, również roboczy, inwentarz żywy i martwy kompletny 75 tys. wpłaty 35 tys. 107 mórg pierwszorzędne od Niemca we wsi przy stacji z kompletnym inwentarzem 50 tysięcy. 104 morgi od Niemca we wsi, udział w mleczarni, z kompletnym inwentarzem żywym i martwym, 65 tys. wpł. 35 tys. i wiele innych majątków poleca i świeże zlecenia przyjmuje najpoważniejsze biuro Pogoń Dworcowa 80. Tel. 18-15.

300 mórg
dobrej ziemi, z zabudowaniem i inwentarzem żywym i martwym, cena za morg. 300 zł, wpł. 45 tys. 225 mórg ziemi pszen.-buracz. z pełnym inwentarzem żywym i martwym i zabudowaniem, cena 120 tys. zł, wpłaty 70—80 tys. — 150 mórg ziemi pszen.-buraczan., zabudowaniem, pełnym żywym i martwym inwentarzem, cena 70 tys. zł, wpłaty 50 tys. — 108 mórg ziemi z zabudowaniem i inwentarzem, cena 42 tys. zł, wpłaty 35 tys. 40 mórg ziemi pszen., 26 tys. zł. — 30 mórg ziemi pszen. 17 tys. zł. — 28 mórg ziemi przy Bydgoszczy, 10.500 zł, tak samo młyny wodne i parowe na dogodnych warunkach poleca Małek, Bydgoszcz, Dworcowa 2. Telef. 699. 14973

Na sprzedaż
dom w centrum ze sklepem i ubikacjami fabrycznemi, dochód roczny 11 tys. zł, cena 73 tys. zł, wpłaty 50 tys. zł — dom piętr. w centrum z ogrodem, cena 30 tys. zł — dom w rynku, mieszkania 4-5-6 pokoj., dochód roczny 11.000 zł, cena 100 tys. zł — dom II ptr., przy kupnie wolne mieszkanie 4 pokoj., cena 25 tys. zł — dom III ptr. ze sklepem, mieszk. 3—4 pokoj., cena 75 tys. zł poleca taksamo wile z ogrodami Małek, Bydgoszcz, Dworcowa 2, telefon 699. 14972

Dom
z oficyną 2 morgi ogrodu, sprzedam za 14000 zł. lub zamienię na gospodarstwo. Mogę dopłacić Zgłoszenia spieszne do biur Pogoń, Dworcowa 80, tel. 1815

Dom
2 piętrowy na sprzedaż. Słomski, Wysoka 3/4. 14326

Domek
z ogródkiem przy ul. Stroma 52 na sprzedaż, cena 9000 zł, wpłaty 6000 zł. Bliższe szczegóły Dzionek, Grunwaldzka 141. (8807

Sprzedam
dom i wydzierżawię sklep galanteryjny i zakład fotograficzny. — Michnowski. Brodnica (Pomorze). 14953

Skład
bławatów, tow. krótkich i konfekcji sprzedam zaraz w większej wiosce, okolica bogata. Towaru za 7—8 tysięcy zł. Oferty do Dz. Bydg. pod „Bławaty". 14802

Skład
z mieszkaniem w Solcu Kuj dobrze zaprowadzony, z towarem, sprzedam lub zamienię na mieszkanie w Bydgoszczy. Zgł. do Dz. Bydg. pod „Prima 70". (14954

Interes
rzeźnicki, skład i warsztat, kompletnie urządzony, mieszkanie stajnia, obszerne podwórze, światło elektryczne, w dużej wsi, jedyny interes tej branży w miejscu, oddam bardzo korzystnie z powodu objęcia innego przedsiębiorstwa. Of. do Dz. Bydg. pod „Rzeźnicki". (14746

Skład
z urządzeniem, mieszkanie 2 pokoj. i kuchnia za 500 zł okazyjnie sprzeda „Roipol", Bydgoszcz, ul. Gamma 2. 8806

Duży
skład z przyległem 3 pokojowem mieszkaniem zaraz na sprzedaż. Zgłosz. do Dz. Bydg. pod „Skład". 14823

Młyn motorowy
nowourządzony z przemiałem 20 centnarów dziennie wraz z połową domu zaraz na sprzedaż. Dochód roczny z domu 5000 złotych i 3 pokoje dla nowonabywcy. Cena 45.000 złotych. Zgł. do filji Dz. Bydg. Toruń pod „Młyn". 14904

Motocykl
na sprzedaż. Wiadomość 16 pułk ułanów, wachmistrz Darcz. 14828

Na sprzedaż
skromne umeblowanie pokoju sypialnego, jadalnego, fortepian oraz inne drobne meble. Wiadomość Gdańska 25. I piętr. 14726

Pianino
nowe najlepszej jakości okazyjnie za gotówkę na sprzedaż. A. Drygas, ul. Długa 18. 14984

Maszynę
do szycia większą damską sprzedam. Król. Jadwigi nr. 11, skład. 14962

Maszynę do pisania
kupicie najkorzystniej w składzie urządzeń biurowych St. Skóra i Ska. Bydgoszcz, Hotel pod „Orłem". (23625

Maszynę
do pisania podróżną sprzeda Metelski, Gamma 8. 8732

Radja
3 lampkowe, głośnik na sprzedaż. Metelski, Gamma 8. (8731

Pianino
dobrze utrzymane za 1250 i lutnię sprzeda Majewski, Pomorska 65. 8716

Cegłę
wapienno-piaskową wysokowartościową ma tanio do oddania Cegielnia parowa Wąsosz, pow. Szubin. (8759

Maszyna
„Dürkopp" do wyszywania dziurek bieliźnianych, za 1500 zł. okazyjnie na sprzedaż. Wołoszczukowa, Toruń. Warszawska 7. (14945

Materjał
ubraniowy tanio sprzedam. Sienkiewicza 13, III ptr. (8793

Maszyna
do pisania okazyjnie na sprzedaż. Of. do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „Okazja". (8796

Mało
używany komplet maszyn do mechanicznego wyrobu obuwia (Einschlichtmaschine, Putzmaschine, Platzmaschine, komplet na Ago, Singerowskie do szycia itd.) sprzedam na dogodnych warunkach. Zgłoszenia pisemne pod „Maszyna" do Generalnej Ekspedycji Ogłoszeń, Lwów, Legjonów 1. 14980

Fortepjan
sprzedam za 600 zł. Wiadomość w filji Dz. Bydg. Dworcowa 2. 8808

KUPNA

Kupię
dom z składem, w dobrem położeniu, w powiatowem mieście, w Poznańskiem lub na Pomorzu. Wpłata 20,000 zł. Oferty do Dz. Bydg. pod nr. „20". (14837

Kupujemy
używane meble i wszelkie antyki. Płacimy najwyższe ceny. Dom Komisowy, Pomorska 6. 6571

Kupię
dom w dobrym punkcie w Bydgoszczy, wpłata 50 do 60.000, reszta podług umowy. Oferty do filji Dzien. Bydg. Dworcowa 2 pod „60.000". 8810

POSADY WOLNE

Pomocnika
fryzjerskiego damsko-męskiego za dobrem wynagrodzeniem poszukuję zaraz. Zakład fryzjerski H. Gliszczyński, Mrocza, pow. Wyrzyski. 14848

Pomocnik
fryzjerski potrzebny od zaraz lub od 1 VII 1928 na stałe. Edw. Boesche, Strzelno, św. Du ha 27. Salon fryzjerski. (14923

Fryzjer
męski i damski potrzebny zaraz. Adam Kopecki, fryzjer, Rogowo, pow. Żnin 14732

Poszukuję
orkiestrę jazzband na sezon letni. Zgłoszenia Bar-Jastarnia, Wojciechowski. 8802

Starsza
fryzjerka do lepszego interesu zaraz lub od 1. VII. br. potrzebna. Wolne utrzymanie i bielizna, dobre wynagrodzenie, ewtl na własny rachunek. — Wymagania dłuższa praktyka i język niemiecki. Salon fryzjerski dla pań i panów Otto Kreutz, Neuteich, W. M. Gdańsk. (14951

Czeladnik
krawiecki potrzebny zaraz. L. Jakubowski, Poznańska 32. 14983

Tokarzy
na drzewo poszukuje na stałą pracę Fabryka ram owalnych i okrągłych. Ig. Sergot, Bydgoszcz ul. Pomorska 8. (8722

Czeladnik
rzeźnicki z dobremi świadectwami znajdzie zaraz stałe zatrudnienie. Dudziak, mistrz rzeźnicki, Solec Kujawski. (14897

3 blacharzy
samodzielnych na prace budowlane oraz 2 dekarzy przeważnie na dachy papowe mogą się natychmiast zgłosić. Burzyński i Piasecki, Jabłonowo (Pom). tel 74. 14929

Teatr Miejski
przyjmuje adeptki i adeptów do chóru i szkoły baletowej. Zgłaszać się należy do kancelarji teatru ul. Jagiellońska, od godz. 11 do 1. (14927

Domowy
(portjer) rzetelny i uczciwy może się zaraz zgłosić. Hotel Dworcowy, ul. Zygmunta Augusta 9. 8789

Uczeń
piekarski może się zgłosić. Racławicka 24. (8812

Poszukuję
zaraz dzielną dziewczynę lub starszą, która umie gotować i prać. F. Bracka, Więcbork. 14979

Potrzebna
służąca. Promenada 3, III ptr. prawo. (8792

Służąca
zaraz potrzebna. Zgłosz. ul. Grunwaldzka 133, restauracja. (14959

Uczennicę
do szycia przyjmę. Plac Piastowski 12. (8795

Uczeń
fryzjerski może się zgłosić. Bielski, Ogrodowa 2. 8787

Dziewczyna
do wszystkiego potrzebna zaraz. Restauracja, Gdańska 28. (8738

Służąca
do wszelkiej pracy potrzebna. Kościelna 4, Styglic. (14939

Służąca
lepsza do 4 osób z dobrem gotowaniem potrzebna. Adres w Dz. Bydg. 8791

Kucharz
doświadczony i trzeźwy, który zechce objąć dużą kuchnię na własny rachunek może się zgłosić do Dz. Bydg. pod „Kucharz". 14822

POSADY POSZUKUJĄ

Administrację
kamienicy w Bydgoszczy przyjmie profesor, mający za sobą praktykę administracyjną, gwarantując nadto swojem stanowiskiem rzetelne i sprawne prowadzenie agend. Zgłosz. pod „Profesor" do Dzien. Bydg. 14974

Inteligentna
osoba w średnim wieku z powodu stosunków familijnych, szuka posady jako kierowniczka — kasjerka lub zarządczyni, obeznana z książ owością miejską i wiejską, biegła w polskim i niemieckim. Mogę stawić większą kaucję. Reflektuje tylko na stanowisko pewne i w lepszym domu. Zgł. do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2, pod „Inteligentna 32". 8642

Szofer — ślusarz
kawaler, z dłuższą praktyką, z dobremi świadectwami, władający językiem polskim i niemieckim, poszukuje dobrej posady zaraz lub później. Oferty proszę kierować pod adresem Władysław Józefowicz, Nakło ul. Hallera 90, pow. Wyrzysk. 8729

Nadmłynarz
z długoletnią praktyką, 41 lat, żonaty poszukuje od 1 lipca 1928 posady lub jako samodzielny W Klara, Szamotuły, Wodna 1. (14731

Poszukuję
posady od 1 lipca do wszystkiego z dobrem gotowaniem, najchętniej u państwa z Królestwa lub Małopolski. Reflektuję na lepszą posadę. Zgł. upr. Bielawki, Cicha 14. (8794

Książkowa
maszynistka, dzielna korespondentka przyjmie posadę. Łask. oferty pod „J. K." do Dzien. Bydg. 8809

DZIERŻAWY

Piekarnia.
Z powodu objęcia mego gospodarstwa przedzierżawię piekarnię w pełnym biegu. Toruń, Chełmińska Szosa 93. (14006

Szukam
dzierżawy majątku od 800 mórg wzwyż pszennej ziemi za gotówkę. Oferty pod „Ziemia" do Dzien. Bydg. (14846

Poszukuję
dzierżawy majątku od 800 do 1200 mórg z gorzelnią lecz nie koniecznie, objęcie przed żniwamy. Zgł. przyjmuje Bruchwicki, Biskupiec Pomorski poczta, Pomorze. 14852

Ubikacji
nadającej się na wytwórnię cukierków ewentl. z mieszkaniem, poszukuję celem dzierżawy w Tczewie. Of. do Dz. Bydg. pod „Ubikacja". (14981

Piekarnia
parowa zaraz do wynajęcia. J. Kopczyński, Karbowo p. Brodnica. (14950

Rzeźnictwo
rzezalnia 2 pokoje z kuchnią i stajnia wydzierżawi Jan Icek, Bzowo stacja kol. Warlubie. (8734

MIESZKANIA

Mieszkanie
7 pokojowe, eleganckie, I piętro w tem 4 pokoje kompl. umeblowane, (pokój męski, jadalnia i t. d.) telefon i ogródek w górnej części ulicy Gdańskiej zaraz do oddania. Piśmienne of. pod „Mieszkanie" do Biura Ogłoszeń IRO Hermana Frankego 8. 14440

Przyjmujemy
zlecenia mieszkaniowe, wynajem i odnajem. Biuro „Norma", Gdańska 24. 14943

6-cio pokojowe
mieszkanie z wszelkiemi wygodami do wynajęcia, albo zamiana na 4 pokoj. Zgłosz. Cieszkowskiego 16 I piętro lewo. 8803

Mieszkanie
5 pokoji z przynależnościami, I p., przy ulicy 20. Stycznia zamienię na mniejsze w pobliskiej okolicy. Oferty pod „Ł. T." do Dz. Bydg. 14957

POKOJE

Hotel Rio
Bydgoszcz, Długa 53. Pokoje czysto utrzymane od 3 zł za dobę. 14978

Krawcowa
poszukuje większego pokoju z niekrępującem wejściem. Oferty proszę skierować do Dz. Bydg pod „A. O." 14989

Stancja
dla dwóch uczni szkoln. jest wolna. Opieka troskliwa. Katerla Petesona 6. 14914

Pokój
zaraz lub później do wynajęcia. Plac Wolności 3, I ptr. (8798

Pokój
umebl. do wynajęcia, ul. Chwytowo 18, parter lewo. (14948

Dobry
umebl. pokój z osobnem wejściem zaraz lub później do wynajęcia. Łokietka 8a, I ptr. lewo. 8788

ROZMAITE

Zaręczyny
z p. Franciszkiem Klobochowskim, ul. Stawowa 28 z dniem dzisiejszym zrywam. Helena Ignac, Promenada 28. (14947

Restauracja
pod „Lwem", Toruń, Łazienna 19, wydaje pirwszorzędne smaczne obiady po 1.20 zł. Podczas obiadu koncert. Kuchnia warszawska. F. Skubiński. 16009

Co powinna
wiedzieć kobieta przed ślubem. Książkę wysyła za zaliczką zł 4.50 Księgarnia, Inowrocław, ulica Kościuszki 15. 15656

Bezinteresownie
Czytelnikom „Dziennika Bydgoskiego". Napisz imię, nazwisko, miesiąc urodzenia, otrzymasz darmo broszurę, określenie charakteru, zdolności przeznaczenia. Poznasz kim jesteś, kim być możesz. Adresuj: Warszawa, redakcja, „Wiedza Tajemna". Skrzynka pocztowa 571. Załączyć niniejsze ogłoszenie, znaczek pocztowy na przesyłkę. (10876

Epokowy
wynalazek XX wieku! Ratuj zniszczone platery! Srebrz i odnawiaj sobie sam! również wszelkie inne przedmioty miedziane i mosiężne! „Srebrem Elrecla" Patent zgł. prawdziwem 1000 karatowem srebrem! Cena 1/1 butl. zł. 4.- 1/2 butl. 2.20! tanie bo oszczędne w użyciu! Wystrzegać się nietrwałych a trujących i zakazanych falsyfikatów. Do nabycia w każdej Drogerji! „Elrecla", Zakłady Chemiczne - Poznań Śniadeckich 6, tel. 64-41. 14940

Zdrowie
to skarb, zwłaszcza zdrowie u dzieci. Dajcie im znakomitą Mączkę Logi, będą one zdrowe i silne. Do nabycia w aptekach drogerjach. (10380

Biuraliści
i biuralistki otrzymają praktyczne wskazówki prawidłowej książkowości i bilansu. Zgłoszenia osobiste lub piśmienne Szwalbe, Poznań, Polna 13. Prospekt gratis za dołączeniem znaczka 10 gr. 14944

Młoda
panienka życzyłaby sobie spędzić wakacje na wsi za wynagrodzeniem. Of. proszę skierować do filji Dzien. Bydg. Toruń pod nr. „1133" 14909

5000 złotych
oddam na 1 hipotekę. Zgł. do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „H. W. H." 8811

Zgubiłem
wykaz osobisty na nazwisko Stanisław Zdrojewski, takowy unieważniam. 14976

Zgubiono
względnie wyrzucono wczoraj przez dziecko oknem na ul. Zaułek jeden bucik dziecięcy (sandałek) z gumową podeszwą. Znalazcę uprasza się o łask. zwrot za wynagrodz. Długa 63 II, podw. (14905

Zgubione
zaświadczenie rejestracyjne unieważniam. Wiktor Kakietek. 8724

Za długi
i oszustwo męża mego Józefa Krause nie odpowiadam. Marta Krauze, Czarneckiego 5. 14977

Zegarek
zgubiono w niedzielę w kinie „Kristal". Proszę o oddanie za wynagrodzen. Zacisze 2 Dobrowolski. (8799

Unieważniam
skradzione papiery wojskowe. Marjan Szymański, Plac Piastowski. (14894

Róg Śniadeckich
i Sienkiewicza zabrany został piesek (Rehpinczerek), mężczyzna jest poznany. Proszę odprowadzić za wynagrodzeniem. Śniadeckich 49 a, Geppertówna. 8718

MATRYMONJALNE

Kawaler
lat 25, kupiec, wysoki, ciemny blondyn, posiada 6000 zł oraz meble na 2 pokoje i kuchnię z braku znajomości poszukuje panny religijnej celem ożenku z cokolwiek gotówką lub własnym interesem. Zgł. i oferty do agentury Dz. Bydg. w Tczewie ul. Dworcowa 26-27 pod „R. 200". (14799

Panienka
lat 26, wysoka, przystojna, gospodarna, posiadająca 3000 zł. i wyprawę, poszukuje na tej drodze panów w celu matrymonjalnym. Oferty wraz z fotografją uprasza się nadesłać do Dz. Bydg. pod „26 lat". (14952

†

Dzisiaj o godzinie 12-tej w południe zasnęła w Panu opatrzona Sakramentami św. nasza ukochana matka i babka ś. p.

z Gromsów

JUSTYNA LEDZIŃSKA

w 73 roku życia. O czem donoszą krewnym i znajomym w ciężkim smutku pogrążeni

Ledzińscy i Kupczykowie.

Bydgoszcz, dnia 19 czerwca 1928 r.

Eksportacja zwłok z domu żałoby z Tupadł do kościoła w Markowicach odbędzie się w sobotę, dnia 23 bm. o godzinie 9-tej przed poł. poczem nabożeństwo żałobne i spuszczenie zwłok do grobu. 16082

(Osobnych uwiadomień nie wysyła się.)

Wszystkim tym, którzy okazali nam dowody współczucia, złożyli wieńce i brali udział w smutnych obrządkach pogrzebowych drogiego nam zmarłego ś. p.

Michała Kaliskiego

składamy na tej drodze szczere

Bóg zapłać

8834 **Rodzina.**

†

W niedzielę, dnia 17-go czerwca 1928 r. o godz. 4-tej po południu zmarł po długotrwałych i ciężkich cierpieniach

ś. p.

Stanisław Moske

kupiec z Wyrzyska.

W Zmarłym straciliśmy kilkoletniego gorliwego członka Rady Nadzorczej naszych instytucji.

Cześć Jego pamięci!

Wyrzysk, dnia 18 czerwca 1928 r.

Letnisko i Komunikacja Sp. z o. o. **w Wyrzysku** — **Bank Ludowy** Sp. z o. o. **w Wyrzysku**

16055

Za liczne dowody współczucia przy zgonie mego kochanego męża wyrażam na tej drodze wszystkim a szczególnie p. pastorowi Wurmbachowi za słowa pełne pociechy nad grobem

serdeczne podziękowanie.

Ella Klettke.

Bydgoszcz, dnia 19. 6. 1928.

Dobrowolny przetarg.

Dnia 27 czerwca 1928 r. o godz. 10. przed poł. w Krzyżannie pow. Mogileński stacja kol. Kunowo sprzedawać będę w drodze licytacji najwięcej dającemu za gotówkę.

Żywy i martwy inwentarz w tem 26 krów dojnych I. klasy, 22 sztuki bydła jałowego w tem jałówki cielne, 14 koni roboczych konie dobre, 19 owiec, 7 wozów roboczych, 2 żniwiarki, 1 kosiarka, 1 wesfalka, dryl trzy metrowy, 1 opylacz, manež 4 konny oraz sieczkarka, 1 młóckarnia, 1 waga do bydła, 2 bryczki i rozmaite inne narzędzia gospodarcze jak brony pługi itd.

Rzeczy oraz bydło można obejrzeć 30 minut przed sprzedażą. Powózki oczekiwać będą na stacji w Kunowie o godzinie 9-tej. 16054

Mogilno, dnia 19 czerwca 1928.

Majchrzycki, kom. sądowy w Mogilnie.

Sprzedaż przymusowa.

W piątek, dnia 22 bm. o godzinie 12 w południe sprzedawać będę przy ul. Jary 2, przez licytację najwięcej dającemu za gotówkę

8 tuczników i 2 średniaki

Kozłowski, kom. sądowy w Bydgoszczy.

W dobrach położonych w pow. Wyrzyskim jest do dokonania (16052

ca 300 ha. orki parowej

Praca ma nastąpić niezwłocznie po sprzątnięciu pola. Oferty należy nadsyłać

Administracja Dóbr Runowo Krainskie Państwowego Banku Rolnego

Zelewów

z wykształceniem 6 klas gimnazjalnych lub też ukończoną szkołą handlową przyjmie na praktykę rolniczo-handlową

Poznański Bank Ziemian Sp. Akc. (16101

Oddział w Bydgoszczy.

PIANINA

przez artystów uznane, premjowane

złotym medalem

kupuje się najkorzystniej

i na dogodnych warunkach spłaty

w CENTRALI PIANIN

Bydgoszcz, (25372

ul. Pomorska 10. Tel. 17-38

Zastępstwo: **Łódź i Lwów.**

Wszędzie do nabycia. (14635

E. Bucholski — Poznań, ul. Dąbrowskiego 81, tel. 68-74.

Wózki dziecięce 15650

Łóżka dziecięce

w bardzo wielkim wyborze. Spłaty w ratach dozwolone. — Prosimy zażądać cenników

F. Kreski

BYDGOSZCZ

Gdańska 7 - Tel. 1437

60

1868 1928

Związek Naprawy Rzeczypospolitej

przeniósł swój lokal na **ul. 3 Maja 24.** Biuro otwarte w środy i soboty od godz. 18 do 19. (14956

Piegi

żółte plamy, opaleniznę

usuwa pod gwarancją aptekarza Jana Gadebuscha „AXELA“, krem od piegów 1/2 słoika 2,50 zł, 1/1 sł 4,50 zł do tego mydło „AXELA“ 1 kaw. 1,25 zł, 3 kaw. 3,50 zł. Do nabycia w Bydgoszczy w następujących drogerjach:

Apteka pod Aniołem, Gdańska, Fr. Bogacz, Dworcowa 94, St. Bożeński, Gdańska 23, M. Buzalski, Grunwaldzka-Drogerja, Drogerja pod Lwem, Sienkiewicza 48, Drogerja pod Łabędziem, Gdańska 5, Foto-Drogerja, Jagiellońska 43, J. Gluma, Dworcowa 19a, M. Górecki, Pomorska 8, H. Gundlach, Poznańska 4, W. Heydemann, Gdańska 20, B. Kiedrowski, Długa 64, Kindemann Nakielska, Kopczyński, Sniadeckich, I. Kollęga, Dworcowa 13, Apt. Kużaj, Długa, A. B. Lewandowski, Długa 41, J. Owczarzak, Grunwaldzka nr. 13, Apteka Piastowska, Pl. Piastowski, Apt. Ig. Rochoń, Niedźwiedzia, Karol Stark, Gdańska 48, Apt. Umbreit, Bydgoszcz-Okole, Apteka i drogerja H. Walter, Gdańska 37, Schiefelbein, Bydgoszcz, Bocianowo, Nowicka, Bydgoszcz, Zbożowy Rynek 8, A. Kłoniecki, Osie (Pomorze), Br. Gruber, Więcbork Hallera, R. Kowall, Więcbork Rynek 6, A. Sturzel, Nakło, Hallera 133. (4280

Stemple

kauczukowe i metalowe

w 1 dniu.

Fr. Zawadzki

Bydgoska Fabryka Stempli Pomorska 13. Telefon 70.

Kosy sierpy młotki babki osełki

i bańki do kos poleca po niskich cenach (16045

B. Mikołajczak,

skład żelaza

dawn. **B. Stobiecki**

ul. Długa 22, tel. 346.

Kilka dziewcząt, kilka uczni kelnerskich, kucharkę z dobrą praktyką, **kilka bufetowych, kilka uczennic do bufetu, dwóch domowych,** oraz **piekarza** który chce się wyuczyć cukiernictwa poszukuje natychmiast. Zgł. od 1—3 po poł. (14890

Kawiarnia „BRISTOL“ ul. Mostowa 5, Bydgoszcz.

Poszukuję zaraz dzielnego 14824

zduna.

O. Schöpper, Zduny 5.

Ostrzegam

niniejszem każdego przed dalszem rozsiewaniem nieprawdziwych wieści tyczących mej osoby w sprawie morderstwa braci Matuszaków, rozpowszechnionych przez Franciszka Zywerta i paniąDielińską z Czyżkówka, gdyż winnych pociągam do odpowiedzialności sądowej.

Paweł Gołębiewski.

16029

KUPUJCIE WYROBY

Boguna

C. F. MÜLLER i SYN BOGUSZEWO

firmy C. F. MÜLLER i SYN

BOGUSZEWO-POMORZE.

FABRYKA POWIDEŁ BURACZANYCH MARMELAD i POWIDEŁ ŚLIWKOWYCH

ADRES TELEGRAFICZNY: „BOGUNA“ ROK ZAŁOŻ. 1881. — TELEFON 1 i 11.

WSZĘDZIE DO NABYCIA.

Wydzierżawienie sadów i alei owocowych w majętności Witosław.

14592

Tegoroczny sprzęt owocu zostanie wydzierżawiony z wolnej ręki. — Reflektanci winni się zgłosić do Zarządu majętności **Witosław p. Wyrzysk.**

Narzędzia kowalskie

w dobrym stanie na sprzedaż. (16090

Mieszkanie i kuźnia do wynajęcia.

Zgłoszenia do agentury w Trzemesznie.

Konkurs.

Wydział Powiatowy w Sępólnie

poszukuje zaraz

budowniczego powiatowego

Należy przedłożyć odpisy świadectw z ukończonych szkół fachowych i wykazać dłuższą praktykę w budowie i konserwacji dróg.

Do stanowiska powyższego przywiązane są pobory VIII. klasy według pragmatyki dla urzędników państwowych z 15% dodatkiem komunalnym.

Świadectwa należy przesłać w odpisach uwierzytelnionych, których się nie zwraca. Podania nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi.

Oferty należy składać na ręce Przewodniczącego Wydziału Powiatowego do dnia 30. VI. 28 r. 14876

KONKURS.

Zarząd Budowy Kolei Państwowej

Bydgoszcz — Gdynia i Herby — Inowrocław

poszukuje

4-ch rutynowanych rysowników

Uposażenie: 250 — 300 zł miesięcznie.

Podanie wraz z odpisami świadectw należy składać w Sekretarjacie Zarządu: **Bydgoszcz, Pl. Wolności 1, III. p.** 14969

Poszukujemy

do naszego biura technicznego

2 doświadczonych rysowników maszynowych

Piśmienne zgłoszenia skierowywać do

Zjednoczonych Fabryk Maszyn

„Unia“ Tow. Akc.

dawn. C. Blumwe i Syn

14930) **Bydgoszcz.**

PROSZEK MYDLANY Z PODARUNKAMI

POLAR

PRAWNIE ZASTRZEŻONY FIRMY JULJAN KRÓL

FABRYKA CHEM. BYDGOSZCZ

14875

jest prawnie zastrzeżony jedyny

Wytwórnia:

Juljan Król

Bydgoszcz

Cena ogłoszeń: 20 gr. za milim. 1 łamowo, szer. 38 m/m. Za reklamy na stronie przed ogłoszeniami 50 gr., w tekście na drugiej i trzeciej stronie 90 gr., na dalszych stronach 75 gr. za milim. 1 łam., szer. 67 m/m. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 20 gr., każde dalsze 10 gr.; dla poszukujących pracy oraz na nekrologi 20% zniżki. Przy powtórzeniu ogłoszeń udziela się rabatu. Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie zniżki upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% dopłaty. — Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca o 20% drożej. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsce administracja nie odpowiada. — Miejsce płatności: Bydgoszcz. — Konta bankowe: Bank Związku Spółek Zarobkowych, Bank Ludowy, Bank Gospodarstwa Krajowego, Bank M. Stadthagen. — Konto czekowe: P. K. O. 203713 Poznań.

Wydawca, nakładem i czcionkami: Drukarnia Bydgoska Sp. Akc. w Bydgoszczy. — Redaktor odpowiedzialny: Henryk Ryszewski w Bydgoszczy.